

શ્રી:

કલ્યાણમંદિર સ્તોત્ર.

(શ્રી સિદ્ધમેન દિવાકર વિરચિત)

તે,

મહા પદ્માત્મક બ્રાહ્મણર તથા નોહ સહિત.

પ્રસિદ્ધ કરનાર

હરજીવન રાયચંદ શાહ.

(બાબામર સ્તોત્રના પદ્માત્મક બ્રાહ્મણરનો કર્તા.)

પ્રત ૧૦૦.

સને ૧૮૧૭ ના ૨૧ માં બાહ્ય મુળ્ય રૂ.૨૦૦ કરાવીને
સર્વે હક બાબતનારમ્ભાસિ શ્રાપિત રાખિશા છે.

અમદાવાદમાં.

“રાજનગર પ્રોન્ટીંગ પ્રેસ”માં છાપ્યું.

સપ્ત ૧૮૫૧.

સને ૧૮૫૪.

કીમત ચાર આના.

છપાવવાના સંબંધમાં ચર્ચા.

(જે જૈનમ કુચ્છાનો, મુરખ્ખીઓનો, અને પશ્વિ
અદાઈનો જૈનદિગમ્બર ધર્મશાસ્ત્ર છપાવ-
વાના સિદ્ધમાં વિવાદ છે તેમનેજ
હિરણીને આ લખાણ છે.)

આ સેખતું પ્રયોજન ખાસ કરીને આ પુસ્તકને અ-
ંગેજ વખારે સમુદય ધરાવે છે એમ નથી, પણ પુ એક
જૈનદિગમ્બર ધર્મ "ધર્મશાસ્ત્ર સ્તોષ" ને છપાવ્યા પછી
આ સ્તોષ છપાતું છું એમ ન્યારે ઉપરના વર્ગના લખ-
વામાં આવ્યું ત્યારે તેમજે હમેશ મુખ્ય દેશીક ચર્ચા
(ચર્ચાને બદલે નિરા કરીએ તોપણ ત્યારે કેમકે તેમજે
કાલએ એ સંબંધમાં અછપણ પ્રકારનો ખુલાસો મારી
પ્રત્યક્ષમાં માઓ નથી પણ પાછળ ખુલ્લે પેશીને બક-
વાદ કયો છે એટલે તે નિરાજ કહેવાય.) કરી છે એમ
કર્ણ પરપૂરા લખવામાં આવ્યું છે, તેથી તેમના મનના
સમાધાનને અથ અજ્ઞાવવાનું કે:-

૧. 'છપાવવાથી યત્ન ચેરણામને મારે જે જે મુ-
દાઓ યોગ્યસ્થીમાં રજુ કરવામાં આવ્યા છે તે વારત
વિક છે એમ ન્યાયની દ્રષ્ટિથી જોના સિદ્ધ યત્ન નથી,
પણ એથી ઉલટું છપાવવાથી યત્ન અનેક લાભો સર્વ
માન્ય મજાપ એવા છે અને આપણા સિવાય કુનિપાત્ર
ખીલ તમામ ધર્મીઓએ એ રસ્તો સ્વિકારેલો છે. તેથી
જ એથી અદાઈ લાભ યત્ન નજરે નેહાએ છીએ.

૩. અર્ધે વર્ષે મહેલી ' મધુરાની માળાસબા ' માં ૧૭-
પાવવાના વિરદમાં જે જે પ્રશ્નો ઉઠાવવામાં આવ્યા
હતા તેનો પદીત ખુલાસો રા. રા. હિરાચંદ નેમચંદે
પોતાના તરફથી બહાર પડતા ' જૈનચોષક ' નામના
માસિક ચોપાનિયાના સને ૧૯૫૪ના મે માસના અંકની
માર આપ્યો છે તે જોવો

૩. " પુસ્તક છપાનેકી વાચક ચર્ચા " એ મ-
યાળનું એક ચોપાનિયુ મારા ઉપર તેમનાજ તરફથી
મેડી મુદત ઉપર આવ્યું હતું, તેમાં પણ સારો ખુલા-
સો કર્યો છે માટે તે જોવાની પણ મહામજા કરવામાં
આવે છે.

૪. " જૈનચર્ચોન્નતિકારક પ્રમોચરાયલી " એ
નામનું એક નવું પુસ્તક રા. રા. પન્નાલાલ અપ્પાસન
નામના એક દુર્ગાપુર નિવાસી જૈન કૃષ્ણે બહાર પાડ્યું
છે, તેમાં પણ એ બાબત સારીપેટ સ્પષ્ટાવેલી છે માટે
તે પુસ્તક પણ જોવું જોઈએ.

૫. ઉપર લખેલી ચર્ચે બાબતો ઉપરથી રેહલાએક
વધારે વિવેચન સહિત એમ બાબત ઉપર જે કરર પ-
ડશે અને પ્રસંગ મળશે તેા એક હાલાકદો લેખ પ્રગટ
કરવાનો મારો વિચાર પણ છે.

* મારા ઉપર રા. રા. જીવેગી માણેકચંદ પાનાચંદે
મુંબાઈથી મોકલી આપ્યું હતું, અને વારવાર માસ લ-
ગતાં તેઓ એવાજ દાર્પને માટે મમતાળુ રહે છે તેથી હું
તેમનો આભારી છું.

જાપાની માખત ઉપરથી જોયે છે જાપાનના સત્તરમાં
પાલી ભાષા કરી છે તેમણે સમાધાન પામતું જોઈએ. વ-
ળી દક્ષિણ દિ દુસ્તાનમાં તેમજ ઉત્તર દિ દુસ્તાનમાં કેટલાં
એક ઉપયોગી યૈનશ્ત્રો જાપામાં છે અને અહીંના કરતાં
ત્યાંના સોડો એ જાપાનમાં આગળ વધેલા છે તેા તેમના
દાખલા ઉપરથી પણ સતોષ માનવો જોઈએ. આ ઠેકા
ણે એ વિષય ઉપર વધારે વિવેચન કરવાને સ્થળ સ-
હાય છે.

દરે જોએ પારકા કુટુંબી સહન કરવામાં અસમર્થ છે
તેમના પ્રત્યે એ જોત કહેવાને પાર કુ, પણ તેમાં
આરી અષ્ટા હૌ કમક તેમને તેા પારકુ સાથે સમજી મા-
નુંજ નજીક છે તેમ આ સબધે પણ થવાનું. તેમના
મતસરને મહાકવાને કુ સમર્થ નથી તેમજ તેમનો સ્વ-
ભાવ પણ શી રીતે બદલાય ? વળી કેટલાંએક એમ કહેતા-
ર પણ મળ્યા છે કે જાપાનનારને શરીર સંબંધી, સજ-
તિ સંબંધી અને આ પુત્રાદિક સંબંધી આપણે આવી
પાડશે; તેમના પ્રત્યે મારે અહકુલ જણાવવાનું છે:—

નિન્દન્તુનીતિનિપુણાયદિવાસ્તુવન્તુ

હૃદ્મીમમાવિશતુમચ્છતુવાયંથશ્ચ

યદૈવવામરુણમસ્તુયુગાન્તરેવા

ન્યાયવાન્પથઃપ્રવિચ્છન્તિપર્દનધીરાઃ ॥૧॥

ભાવાર્થ છે:—સસાર વ્યવહારમાં ડાહ્યા કહેવાતા પુ-
રો પણ કદાચ નિંદા કરે અથવા સ્તુતિ કરે, પૈમા આ
વે અથવા વધ, અને મૃત્યુ કમનું થાય અથવા કળ્યાનરે

પામ નો પશુ ધીર પુરો ન્યાયના આર્થથી એક ડમપણ આધુ પાધુ કરતા નથી.

આ ઉપરથી તેમણે જાણતું જોઈએ કે ધીર અને વિદ્વાન પુરોષોના મનના નિષ્કલેષે એવા સુદૃઢ હોય છે. ખુલ્લે પેશાને દરેલી નિંદાથી તો શું પણ ઉપર લક્ષ્ય છે એવાં સકરો આવી પડે તોપણ તેઓ પોતાની ચોખ્ખા દિમાગોને ક્યો સિવાય રહેતા નથી. હું તેવો વિદ્વાન નથી તોપણ તેમના આર્થનું અવલંબન કરવાની હઝાવાળો તેમનો સેવક યવાનું માન તો ધરાવુ છું. અને તેથી તેમણે પોતાની છાંદાનો કયા હમયોગ બધ કરવો એજ યાદાપણ છે, કેમકે આવી કાર્યને ઉત્તેજન આપવાને બદલે એમ કરવાથી ઉછરતા વિચારવાન બાળકોના મનના અકુરો ક્યારાઈ જવાનો સંભવ છે. એક સાદુ પુસ્તક બહાર પાડવામાં પણ કેટલી મુશ્કેલીનું કામ છે એ વાત અનુભવી સિવાય બીજાને અપ્પર નથી એ સર્વ-થે રા. રા. કવિ મણુપનરામ રાજરામે પોતાના પ્રતાપ નાટકમાં લખ્યું છે કે. —

કેટલી એળાંબા તણો, શ્રમ જાણે હનુમાન;

ત્યમ પુસ્તક રચવા તણો, શ્રમ જાણે વિદ્વાન.

એ વાત તેમણે સારી પ્રેરે મનજવી જોઈએ જમાનો પણ જોગબયો જોઈએ જી. અને દૈગકાચાનુમાં જલ્લિતવ્યંમદાવૃષે: એ વાક્ય પણ ધ્યાનમાં રાખતું જોઈએ જીએ; વળી કાંઈક એમ પણ જોવામાં આવે છે કે,

ઉપજાતિ છંદ.

૨ ૭ અદે વા નર જોડ જાણે, સમર્થ જોડો મદમાં રમે છે;

અગાત ખીલ નર શુ પિછાણે, સાદિત્ય એકાંત વિશે શમેશે.

નીતિવિદ્યાપ્રકાશ

તેઓ કાર્ધિક જાણે છે (વિદ્વાન છે) તેઓ અદેખા છે, અને સમર્થ-પૈસાદાર લોકો પોતાના મનમાં કહે છે, એ સિવાય કિન્ને વર્ગ ને કશું અજાનજ છે તેનો ખી-ચારા એ જાણતમાં જાણેજ શુ અને તેથી કરીને સાદિ-ત્ય એવા અને આવા વિષયો કહે કરીને અજવાળામાં આવે છે ! આ વાત પણ રહેજ સાચુ પુરાતી જણાય છે.

કેટલાએક એવાજ માણસો એમ પણ પ્રમત કહે છે કે જ્યારે તમે આ કાર્ય સ્વધર્મના દિનને અર્થે કરો છો ત્યારે તમારે એની કીમતજ ના લેવી જોઈએ ! અને જ્યારે કીમત લેશે છો ત્યારે તમારે સ્વાર્થ (નફા મેળવવાનો) હોવો જોઈએ તેમને જણાવવાનું કે જે કું છપાવીને મફત વેહેતું તેા એનાદ વખતજ મારાથી તેમ યુદ્ધ કરે, જેટલાં પુસ્તક બહાર પાડવાની હિજા થાય તેટલાં જ્યાં મફત વેહેવ-વાનો કમ ચાલુ રાખવા જેવું મારી ત્યાં નથી, અને તેથી આખરે નિષ્વય હોડવો પડે એટલુંજ નહિ પણ એ પ્રમાણે યાદી જવાથી પ્રસંગ પરવે મફત બહાર પાડવા જેવો સમજ આવે તેા તે વખતે પણ નાચારીથી એમાં રહેતુ પડે. મારી સામ્પરથીતેવાળા મારા તેવા બહુ-ઓને કું પુકુ છુ કે મને તેઓ એમ કહેવાને હિજા થાય છે, પણ તેઓ પોતે આવાં કાર્યને કેટલું ફતેજન આપે છે તે વિચાર નેમતા મનમાં કોઈવાર આવે છે ખ-રો કે પછી પાગડે "લાજે મોઝી ત્યારે" નહિ.

એમાંથી કું નફા મેળવું છું એવું કહેવું પ્રવૃત્તિ વાનો તેમને શા અધિકાર છે ! એ મારાથી સમજાવું ત-

તેથી તોપણ ચોખ્ખાની ખાતર મારે તે સંબંધે પણ ખુ-
લાસો કરવો જરૂરનો છે કે, પ્રથમ છપાવેલા બજામાં
સ્થાવરો તેમજ આ પુસ્તકનો હિસાબ મારે ત્યાં વધુ
ખાતરથીજ બરાબર રાખવામાં આવે છે, તેથી જેમને તે
તપાસવાની અથવા જાણવાની હચ્છા હશે તેમને બનાવ-
વામાં જરાપણ સંશય નેતું નથી, આ કાર્યમાંથી નહિ.
જેમની ઉદરનિર્વાહ કરવાની મારે જરૂર નથી કારણ ઉ-
દરનિર્વાહને અથ પ્રકૃતિએ મને ખીલું સાચન આપેલું છે,
અને તેથીજ તેમાંથી વચ્ચત મચાવીને આવાં કાર્યને મા-
ટે પ્રયત્ન કરવાનું મારાથી બની શકે છે તોપણી પરંતુ
કાર્યમાંથી થત કમાવાની ધારણા મારે શું કરવાને રાખ-
વી નેહાએ, એમાં જો કાંઈકિયું નહિ મળશે તો આગળ
ઉપર એજ કાર્યમાં ઉપયોગ કરવામાં આવશે અને થોડી
ખોટ જશે તો તેને મારે શોધ નેતું નથી.

આ આધ્યાત્મિક બહાર પાડવામાં હું અચકાર કે વિહા-
નનું તેમજ ધર્મના હિંસા સ્વરૂપને જાણનારનું કે યથેષ્ઠ ધા-
રણ કરનારનું માન ધરાવતો નથી, તોપણ આ ગુજરાત
પ્રાંતમાં આપણા ધર્મમાં હમણાં “ **વૃણદીનેષુ દેસેષુ
દેરંદોડાપિ દુષાયતે** ” એટલે એ દેશમાં ખીસકુલ ઝાડ
નહોય તે દેશમાં ઈલેલાનો છોડવો પણ ઝાડના મહાપ્ર-
ભુત તેવી મેં નિહાનિની અને બેધકાનેની અત્યંત દેવતા
દીપ્તિ નહોતી. હમણાંજો પેલાની પ્રાંતના અત્યંત દેવતા
અત્યંત અત્યંત અને વિદ્યાનાની મેં નો, અથવા એક ક-
દે.

— ३६ —

(૯)

નાચાર છું. એ સજીવમાં મારા મનમાં તો એમાંની કોઈ
પણ બાબતને માટે અભિમાન નથી. હું પોતે તો માત્ર
મહાત્માઓના ચર્ચુરજ સ્પર્શની છન્દાથી તેમના અમન-
ના માર્ગની દિશાને સોધ કરનારો તેમનો અલ્પ સેવક છું.

મને આતા છે કે ઉપરના તમામ સખાવુ ઉપર પોતાને
સાચુ પકડતી આમનને માટે દરેક વાંચનાર તથા સાંભળ-
નાર પુરતુ ધ્યાન આપ્યા સિવાય રહેશે નહીં.

શ્રી ૦ આપાન્તર કર્મ.

પ્રસ્તાવના.

મારા સ્વપત્ની બુદ્ધિઓના કાચમાં આ પુસ્તક મૂકતાં મને અત્યંત જ એટલા મારે થાય છે કે, આજથી બે વર્ષ ઉપર બહાર પાડેલા મારા “મક્તામરસ્તોશ” ની તમામ પ્રતો તેમજે હુકી મુસ્તમાં ઉઠાવી લીધી છે, તેમજ આ પુસ્તકની જગેર ખમર બહાર પડતાંની સાથેજ સમ-ખમર પારસી નકસનાં માહક અગાઉથી સ્થેન પ્રવાસે થઈ ગયાં છે, તેમજ કાંઈ દીક્ષિતર થવાનું કારણ એટલા મારે છે કે મારા જ્ઞાનિબુદ્ધિઓએ અગાઉથી આશ્ચર્ય અપવાના કામમાં મજોજ થોડો બામ લીધો છે એમ પાછળ આપેલા નામોના લીધે ઉપરથી જણાયા સિવાય રહેશે નહિ.

આ સ્તોત્રના મૂળ રચનાર સિદ્ધસેન દિવાકર નામે આ-ચાર્ય છે, અને તેમનું બીજું નામ કુમુદચંદ્ર હતું, સ્તોત્રની અંદર તેમજે પાર્શ્વનાથસ્વામિની સ્તુતિ કરી છે. એ આ-ચાર્યના કાળ નિર્માણ બંધ થી તેમજ જન્મચરિત્ર સંબંધી અને વધારે માહિતી નહીં હોવાથી આ ટેકાએ તે દાખલ કરવાનું બની શક્યું નથી.

મક્તામર સ્તોત્રનું બાબાન્તર બહાર પાડા પછી જે વર્ષના કાચમાં તે વધારે જવાનું હતું તેમને તેની બાબા ક-લીજુ પડી એમ જણાયું, અને તે સમયોછા કરવાને લીધે તેમ થયું હતું. આ વખતે મમયોછા બાબાન્તર નહિ ક-સાં આ બાબાન્તરે તેથી દીનેજ મે દરિમીન હંદમાં છેજ સગા બાબામાં કવું છે. બાબાની સરગતા સાચવવા

કવિનના મહુરતાનાં અને પદ્માસિયમાં પડાડે

અમેસો એવામાં આવશે, પણ બાપા હેઠળ સરળ વાપરવાના તે ગુપ્તી વાપરી જોઈને તેમ થવા હીકુ છે.

આ સ્તોત્રની અંદર ઉપમા અસંકાર, વિરોધા લોકાર; તેમજ નાત રસ, બધાનક રસ, મારે પાનનન ના રસ ન હકારા જતો સન્દર્ભ વાચકને જણાવે. મનુષ્ય નીતી નહિ; વળી અમલીત ઉપમાનને ધટાવવાનું કવિનું અદ્ભુત આદુર્ભ પણ વાચનારને વિરમય પમાડે એવું છે, અને તે ઉપરથી ભક્તામર સ્તોત્રના કરના પણ આ સ્તોત્ર મને વધારે આસ્વાદ જનક જણાય છે.

આ સ્તોત્રનું મધ બાપાન્તર મુઠરાતી બાપામાં તેમજ મચ્છી બાપામાં થયેલું છે તોપણ પદનું બાપાન્તર પદમાંજ વધારે સાર લાગે અને તે સુતિરે પાડ કરતાં પણ હાથે એવી જોમની ધારણા છે તેમને આ વધારે ઉપયોગી જણાયા સિવાય રહેશે નહિ. વળી પદને અભ્યાસ જોમને ન હોય તેમને મારે મધ બાપાન્તર પણ મણીજ સરળ બાપામાં ફાંટી નોટ સાથે દાખલ કર્યું છે. ભક્તામર સ્તોત્રના બાપાન્તરથી જે જે લાભો થવાનો સમય છે તેજ લાભો આથી પણ થશે. (જુઓ તે સ્તોત્રની પ્રસ્તાવના.)

સુઠ વાચક વર્ષને હવે એટલીજ વિનવી કરવાની કે માણસ માણ અપણેજ અને તેથી આ બાપાન્તરમાં સોમને જે જે ખાખીજો જણાય તેને મારે અને મારી આખીને તેઓ જે સુચવવાને તરહી લેશે તો, ખીજો આવૃત્તિ વખતે તે ઉપર કુ જરૂર ખ્યાન આપીશ. હોયુ ફિ જુના.

મુ. આશીદ.
છટ્ઠે ભાગ્ય.
વિક્રમ સંવત્ ૧૯૫૧.
શતિક ફેબ્રુ ૫

સિ. જૈનબંધુબાનો સેવક.
હરજીવન રાયચંદ શાહ.
ના જયજીવંદ.

॥ श्रीः कल्याणमंदिर स्तोत्र ॥

૬૫૩૧

॥ ૐ ॥

॥શ્રીકલ્યાણમંદિર સ્તોત્ર.॥

॥ વસંતતિલકાવૃત્તમ્ ॥

કલ્યાણમંદિરમુદારમવદ્યન્નેદિ
ત્રીતાજયપદમનિન્દિતમંઘ્રિપદ્યમ્ ॥
મંસારસાગરનિમજ્જદશેષજંતુ
પોતાયમાનમન્નિનમ્યજિનેશ્વરસ્ય ॥૧॥

કર્તીનિ.

કેતી પૂર્ણ કૃપાથી, કરી શકું આ ભાષાન્તર પદ્ય,
(તે) કેવ, શર, આમમને, પ્રાર્થને હું નમન કરું અર્થ. ૧

હૃદિતોત્તર.

કલ્યાણમંદિર અને હિરાર મુખ્યોત્તર આપવે,
દાતા અભય અવધીતને, સમર્થ હૃદિત કાપવે;
મંસાર રુદિત દુષ્તાને તાવે રૂપે જે વળી,
નિર્દોષ પ્રજાના પદકમળને પ્રથમ હું પ્રથે નમી—૧

અર્થ — કલ્યાણ=મંગલ અથવાસુખના પરરૂપ, હૃદયીત
જયનેઆપનાર પાવને નામ કરનાર દાતાદરિયારૂપ સંસાર-
ના અપાર વળ ને જેવ જાને અભય આપનાર, વળી સ-
મર્થરૂપ અનુકરણ નામ નામ પ્રજાને નૈકારૂપ, એવા
પદકમળને પ્રથમ પદ નામ ને પ્રથમ ને કમળને નમ-
સાર કરીને—

* આ ગીતિતુલ ભાષાન્તર કરતાની પ્રાર્થનારૂપે છે, એ
જગને મુજની સાથે કાંઈપણ સંબંધ નથી, આમમ=શામ
૧ મર. ૨ પાપ. ૩ વહાણ.

यस्यस्ययंसुरगुरुर्गર્ભિમાંबुराशोः
 स्तोत्रंसुविस्तृतमतिर्नविज्जुर्विधातुम् ॥
 तीर्थेश्वरस्यकमठस्मयधूमकेतो-
 स्तस्याहमेषकिञ्चसंस्तवनंकर्ष्ये ॥२॥
 (पुग्गમ્)

આગર સમા એના મહિમાની સ્તુતિ કરવા વિષે,
 વિશાળ સુદિ સુરમુર^૧ તે, કમ યક્તિ હીક ઠીક;
 વર્ણો કમઠ^૨ કેરા મર્વને એ બાળવે અગ્નિ અરે,
 તીર્થેશની^૩ સ્તુતિ કરીશજ તેમની કું હો અરે. ૧*

અત્યંત સુદિવાળા અદસ્તિ પોતે પણ એના મહિ-
 માના સમુદ્ધૃત^૧ વર્ણન કરવાને સમર્થ થયા નથી, અને કમઠ
 નામે દેવના મર્વને બાળી નાખવામાં જે પ્રત્યક્ષ અગ્નિરૂપ છે,
 એવા તીર્થેશના પ્રધિર જે પાર્શ્વનાથ સ્વામી તેમની કું અ-
 રેખર સ્તુતિ કરીશ ॥ આ બે શ્લોકો પુગમ છે.

૧ અદસ્તિ, દેવતાઓના ગુરુ. ૨ પાર્શ્વનાથસ્વામીની
 તપશ્વર્યામાં વારંવાર વિદ્યમાનનાર એક દેવ. એની સ્તુ-
 તિ કરીકત પાર્શ્વનાથ પુરાણમાં આપેલી છે. ૩. તી-
 ર્થેશ્વરવિધિ સપ્ત તેના કમ્બર પ્રભુ.

૪ આ હીના એના મહિમાની મહાનના
 જાણીતી, તે... પોતે પ્રત્યક્ષ મૂર્તિ-
 ના નેત્રુજ... છે, શુભો મહતા-
 અરે સ્તોત્ર...

સામાન્યતોઽપિતવવર્ણયિતુંસ્વરૂપ-
 મસ્માદૃશાઃકથમધીશમવંત્યધીશાઃ॥
 ધૃષ્ટોઽપિકોશિકશિશુર્પદિવાદિવાધો
 રૂપંપ્રરૂપયતિકેંકિલઘર્મરશ્મેઃ ॥૩॥

સામાન્યરીતે પણ તમારા રૂપને વિસ્તારવા,
 છનરાજ! સક્રિયાન દૂર્લભ મૂઠ મુજસમ છે થવા;
 દિન આપ ધીરજવાન બચ્ચુ પૂડનું છે તેહધી,
 નહિ સૂર્ય દેશ રૂપને વર્ણી શકારો સ્નેહધી. ૩૧

જેમ, વડપણીનું બચ્ચું અને ઝોટી ધીરજવાળું હો-
 ય તેાપણુ ક્રિયસને વિષે આધતું હોવાથી સર્વનિવર-
 પ્તનું વર્ણન કરવાને તે સમર્થ થતું નથી; તેમજ જે
 સ્વામિનું કોશ જેવા (મંદ જુદિવાળા) તમારા સ્વરૂપનું
 સામાન્ય વર્ણન કરવાને પણ આપી સમર્થ થાય? અર્થાત્
 તેજ પ્રમાણે જે પણ તમારે વર્ણન કરવાને સમર્થ નથી.

* કવિએ આ દેખણે પોતાની અધિક અસોમ્યતા જ-
 હાવી છે. અને જે રૂપાંત આપીને વર્ણન કરી શકે તે
 આપી છે.

મોહક્ષ્યાદનુજવન્નપિનાયમત્યા
 નૂનંગુણાન્ગણયિતુંનતવક્ષમેત ॥
 કલ્પાંતવાંતપયસઃપ્રકટોઽપિયસ્મા-
 ન્મીયેતકેનજલ્નધેર્નનુરત્નરાશિઃ ॥૪॥

સમગ્ર ગ્રંથ

અતુલ્ય કહે તુજ અલ્પતણે જન મોહના' રજવાથડી,
 નહિ પાર પામે નાથ ! તે પણ આપ અલ્પ મલુતાં કરી;
 હવે પ્રભુકાળવડે ખસેલા જળથડી સમુદ્રના,
 ધ્રુવના થયેલા રત્ન હવેલા કેઈ ખાખી સકાય ના. ૪

હે નાથ ! જેવી રીતે પ્રભુકાળવડે સમુદ્રની અંદરનું પા-
 ણી ખરી અધું હોય તોપણ ઉપાડે પપેરો રત્નો હવે
 કેઈપી ખાખી સકતો નથી, તેવીજ રીતે જન્મજાનને
 પામેલો માણસ પણ તમારા અલ્પ વર્ણન કરવાને થયાર્થ
 સમર્થ થતો નથી. (તો પછી 'હું' કાઢી પાડે)

૧. મોહાકિન્ના રજવાથી જેને મોહાકિન્ના કહેવાય છે
 આશુચ

अन्युद्यतोऽस्मितवनायजडागयोऽपि
कर्तुस्तवंलसदसंख्यगुणाकरस्य ॥
बालोऽपि किं न निजबाहुयुगं वितन्य
विस्तीर्णतां कथयति स्वधियांबुराशेः ॥ ५ ॥

देहो'यमान' असंख्ययुक्ती' बाहुनाथ तमारी हूँ,
आरामने। इरना स्तुति पक्ष भंड शुद्धिमान हूँ !!
शु आग पक्ष के'तुं नथी? अ'आरी मे'अि द्वाधने,
(नगशुद्धिना अनुसारयोग समुद्रना विस्तारने, ५

हे स्वामिन्! मैं न आगक पक्ष पातानी समग्य प्रथम
समुद्रने विस्तीर्णतां कथयति तमारी मे'अि द्वाधने
तेम हूँ पक्ष न'द्वारिने। छता तमारी मे'अि द्वाधने
अ'आरी बाहुयुगं वितन्य इरना उद्यम मे'अि हूँ ॥ (५)
१. आराम करेला छ)

१ प्रकाशमान, उन्नत, तेजस्वी २ अभिहित, पक्ष।

યયોગિનામપિનયાંતિગુણાસ્તવેશ
 વક્તુકથંજવતિતેપુમમાવકાશઃ ॥
 જાતાતદેવમસમીક્ષિતકારિતેયં
 જલ્પંતિવાનિજગિરાનનુપક્ષિણોઽપિ ॥૬

હે ઇશ ! યોગી^૧ પણ તમારા ગુણ જો ન કહી શકે !
 આમર્થ્ય^૨ માફ ક્યાંથી વર્ણન મુશ્કેલી તેનું થઈ શકે;
 વિચાર વિષ્ણુનું કાર્ય આ ગણાય મા'ફ તેહથી,
 પણ પક્ષી શું પોતાતણી ભાષા કહો! વડતાં નથી? ૬

હે હજાર ! યોગીયોપણ તમારા જે ગુણોને જોવાને મ-
 ક્ષિમાન થતા નથી તે ગુણોનું વર્ણન કરવાને મારી મુદ્દિ
 ક્યાંથી સમર્થ થાય ! અર્થાત્ નહીંજ થાય અને જે પ્રમા-
 ã જોતાં તેા મારૂ આ કાર્ય અવિચાર ભરેલું અવોચ્ય છે,
 એમ બહુાય છે. તેા પણ જેમ પક્ષીઓ પોતાના ભાવ જ-
 બ્ધાવવાને માટે મતુષ્મની ભાષા નહીં બહુતાં જતાં પણ
 પ્રયાસ કરે છેજ, અર્થાત્ પોતાની ભાષામાં બોલે છેજ,
 (તેમજ મેં (સિદ્ધસેન દિવાકર આચાર્યે) પણ વમાનક્ષિ
 પ્રયાસ કર્યો છે.)

૧ રતનમ (સમ્યકદર્શન, સમ્યકજ્ઞાન, સમ્યક ચારિ-
 ત્ર) રૂપી યોગી આરાધન કરીને જ્ઞાનવાન થએલા ને.
 ૨ કવિત્વ

આસ્તામર્ચિત્યમહિમાજિનસંસ્તવસ્તે
 નામાપિપાતિજ્વતોજ્વતોજગંતિ ॥
 તીવ્રાતપોપહતપાંથજનાન્નિદાથે
 પ્રીણાતિપચ્ચસરસઃસરસોઽનિલોઽપિ॥૭॥

અર્ચિત્ય^૧ મહિમાવાન સ્તુતિ આપતો હો. છનરે,
 તુજ નામ પશુ સ સારથી^૨ ત્રેલોક્ય મહાત્મ કરે;
 ન્યમ મીધમ^૩ કેરા સખત તાપવડે મુસાફર છે દુઃખી,
 તે ધાય કમળ^૩ તજાવ કેરા શીતળ વાણુંથી મુખી. ૭

હે છનેશ્વર! જેમ ઉનાળાના સપ્તન તાપ વડે ગભરાઈ
 મએલા મુસાફરોની ગભરામજીને, કમળવાળું સરોવર છેડે
 હોય છે તોપશુ તેનાવડે શીતળ યએલો વાણુ માત્ર પશુ
 મહાડી શકે છે! તેમજ અત્યંત મહિમાવાળી આપની સ્તુ-
 તિ જામે હો, પશુ આપનું નામ માત્રજ આ ત્રેલોક્ય
 જગત્પાંથી રક્ષણ કરવાને માટે સમર્થ છે ॥ ભાવોર્થ^૧ કે
 નામ સ્મરણથીજ ન્યારે એટલું ધાય છે, તો પશુ સુ-
 તિના મહિમાને વિશે તો કહેવુંજ શું ?

૧ કમળના પશુ ન થઈ શકે એવો. ૨ ઉનાળાના.

૩ જે તજાવતી અંદર કમળ હોય તે.

હૃદ્વર્તિનિત્વયિવિજ્ઞોશિથિલીજ્ઞવંતિ
 જંતોઃક્ષણેનનિબિડાઅપિકર્મબંધાઃ ॥
 મયોન્નુજંગમમયાદ્વમધ્યન્નાગ-
 મગ્ન્યાગતેવનશિશ્વંડિનિર્વદનસ્ય ॥૭॥

હું સ્વામિ આપ હૃદય વિષે આવો તમા પ્રાણી તણાં,
 ફાલુભાવમાં ૧૬ કર્મખંધન બાપ તૂટી જમ તણાં;
 વનના મયુરો મધ્યમાં જેવી રીતે આબ્યા થકી,
 ચાંદનતણા તરફોજ સર્પો સર્પો છૂટે છે નહી. ૮

જેમ ચાંદનના વનની અંદરે મોરપક્ષીઓનો પ્રવેશ થ-
 વાથી ચાંદનનાં ઝાડોને ઘસેલું સર્પનું બધન તરકાળ છુટી
 જાય છે, તેમજ હું પવિત્ર! તમે! તમારે હૃદયની અંદર
 સાક્ષાત્કાર થાઓ છો, તારે પ્રાણીભાવનાં જે જે ફાલુ
 કર્મનાં બંધેનો હોય છે તે પશ્ચુ ફાલુભાવમાં સિધિલ થઈ
 જાય છે.* અર્થાત્ હૃદયને વિષે આપના પ્રવેશ કરવાથી
 નમામ કર્મ સપનીપેડે છુટી જાય છે!

૧ તરકાળ, ૨ સમર્પપ્રભુ.

* જેવી આબ્યાવિડા ચાલે છે કે ચાંદનના ઝાડના થ-
 ડને હમેશાં તેની સુખખીપી લોભાદને સાથ વીંટાઈ રહે
 છે. બીજાં ફેટલાંએ સરજીવ કાબ્યામાપિત્તુ એન જન્માવેલું છે

મુચ્યતેવમનુજાઃસહસાજિનેંદ્ર !
 દ્વૈરુપદ્રવશતેસ્ત્વચિવીક્ષિતેઽપિ ॥
 ગોસ્વામિનિસ્ફુરિતેજમિદ્દૃષ્ટમાત્રે
 રૈરિવાશુપશવઃપ્રપલ્લાયમાનૈઃ ॥૧૫॥

હર્ષેન બહો છનેંદ્ર ! માત્ર મનુષ્યને એ થાય છે,
 તે સૌંદર્ય દુઃખ બધું ભરેલાં સ્થેજમાં ટળી જાય છે;
 ગોવાળ^૧ કિંવા સર્વ લેજસ્વીતણા દીડા થકી,
 પશુઓ મૂકાયે સઘ જેવાં નાસતા ચારે પેલી. ૬

હું છનેંદ્ર ! જેમ પ્રકાશમાન સૂર્યને અપવા પરાક્રમી કે
 બળવાન રાખને, કે ગોવાળને જોતાંજ ચોર ચોડે પશુઓ-
 ને મૂકાને નાશી જાય છે, તેમજ તમારાં દર્શન માત્રથીજ
 માણસનાં સૌંદર્ય બધાનક દુઃખો પશુ સ્થેજમાં દૂર થઈ
 જાય છે.

૧ ગોવાળ કે રાખ કિંવા સર્વનાં મૂળ સંસ્કૃતમાં
 ૧૫૨લા ગોસ્વામિનિ એ એકજ શબ્દના ત્રણ અર્થ એ
 પ્રમાણે થઈ શકે છે.

ત્વં તારકો જિનકથં જ વિનાં તણ્ય
ત્વામુદ્વહન્તિ દ્વદયેનયદુત્તરં તઃ ॥
યદાદૃતિસ્તરતિયજ્જલ્લમેષૂન-
મંતર્ગતસ્ય મરુતઃ સકિલાનુજાવઃ ॥૧૦॥

તારક તમે હૈનરાજ ! કેવી રીતથી સંસારોના ?
તમને દ્વિપમાં પાણી ઉતારા તારના સંસારોઆ !!
અર્ધ છે પણ અર્ધકેવી મસકાઈ, સાચું ઠરે,
અંદર ભરેલા પાણીના આપારથી જળને તરે !! ૧૦

હે હૈનરાજ ! તમે અન્યમંદોને આ સંસારથી સમુદ્ર-
માંથી શી રીતે તારી શકે છે ? કેમકે જે મંજુસો આ સં-
સારથી સમુદ્રને તરે છે, તેઓ ઉભરા તમને દ્વિપમાં પા-
ણી ઠરીને તરે છે. જિલ્લે જે પ્રમાણે તે તેઓ તમોને
તારવા હોય એવું સમજાય છે ! પણ ના, તેમ નથી.
જેમ આપણી મસકાઈ ભરેલો (ચેસો) પાણુ તે મસકાને
પાણીના ઉપર તારે છે, તેમજ તમે પણ અંદર (દ્વિપમાં)
રહીને તેમને તારો છે જે પાત સમજા છે.

૧ આપણની ૨ પાણી કરવાની એક જાતની આપણ-
ની કાષ્ઠી, મુમજમળ હોયે મુસાફરીમાં સાથે રાખે છે

પણ આ અર્ધપારક દ્વિપમાં સા-
ચું, અંદર રહેલી (ભરેલી) વસ્તુ-
ઓ વસ્તુઓ વફાળને તારની ન-
થી, જેમ કેલેજ જેવો ફેલાઈ જ-
વાન છે.

યસ્મિન્હરપન્નૃતયોઽપિહૃતપન્નાવા-
 સ્સોઽપિત્વયારતિપતિઃક્ષપિતઃક્ષણેન ॥
 વિધ્યાપિતાહુજન્નુજઃપયસાઽથ્યેન
 પીતંતર્કિંતદપિદુર્ધરવાડવેન ॥૧૧॥

હરિ, હર અને બ્રહ્માદિના પ્રભાવને કોણે હરણે,
 ક્ષણભાવમાં તે રતિપતિને^૧ સ્ફુટમાં આપે હરણે;
 જે પાણી અગ્નિ અન્યને ઊંઠાવતું પગવારમાં,
 તે પાણીને વડવાનળે^૨ પ્રીતુ ન શકે ક્ષણવારમાં? * ૧૧

૧૧

જે પાણી અભિભાવને ખુલાવી નામે છે, તેજ પાણીને
 તેજ વડવાનળ અગ્નિ પા મળ્ય છે, તેમજ છે પ્રભુ! જે
 કામવિકારે બદલા, વિષ્ણુ અને મહેશ્વરદિના પ્રભાવને
 પણ હણી નાખ્યો છે, તેજ કામવિકારને ક્ષણભાવમાં આપે
 હણી નાખ્યો છે. ॥

૧. કામવિકાર ૨ સમુદ્રી અગ્નિ.

* કવિએ આ ઠેકાણે પ્રભુનું અવતરણ આપ્યું નહોતું.

૧૧

૧૧

સ્વામિત્વનલ્પગરિમાણમપિપત્ના-

સ્ત્વાંજંતવઃકથમહોદ્વદયેદધાનાઃ ॥

જન્મોદધિલઘુતરંત્યાતિલાઘવેન

ચિત્ત્યોનહંતમહનાંયદિત્રાપજ્ઞાવઃ ॥૧૨॥

હે ક્વામિ ! અતિશયભારવાળા આપને પામ્યા પછી,
કેવી રીતે પ્રાણી અહો ! નીચ હૃદયમાં પાર્યા થકો,
અતિ લઘુપણે ભારપૂરે રિષે સહેજમાં તરી આવે છે ?
અથવા મહાનજનોનલો મહિમા અચિંત્ય ગણાય છે ? ૧૧

હે સ્વામિન ! પ્રાણીઓ આ સસારથી સમુદ્રને, હૃદય-
ને વિશે આપને પારણ કર્યા પછી પણ પોતે જાણે છેજ
હવામાં હોય એમ સહેજે તરી શકે છે, એ મોટું આશ્ચર્ય છે !
એમકે અતિશય ભારે (મહાન) એવા આપને પારણ કરી-
ને જાણે પોતે હવામાં યેવા હોય એમ સહેલાઈથી તરી શકે
એ તો મોટું આશ્ચર્યજ સહેવાય, અથવા મહાન પુરષોનો
મહિમા એવોજ કાંઈક અસાધ્ય હોય છે કે જેની મજાક
પણ આપણાથી થઈ શકતી નથી *

* સ્થોત્ર દશમાની અંદર કવિએ જેવી કૃત્રેશા કરી છે
તેવીજ આ ટેકાણે પણ કરી છે. અહીં આમળ જોને ચોખ
કાઠવે ન આપનાં, મહાન પુરુષોનો મહિમા એવોજ અન-
તરિયે હોય છે એમ જણાવવામાં પણ ખરે આનું પા-
ત્ર છે.

क्रोधસ્ત્વયાયદિવિજ્ઞોમયમંનિરસ્તો
 ધ્વસ્તાસ્તદાવતકયંકિલ્લકર્મચૌરાઃ॥
 છોપત્પમુત્રયદિવાશિશિરાઽપિલ્લોકે
 નીલદુમાણિવિપિનાનિનર્કિહિમાની ૧૩

હે પ્રભુ ! ત્યારે પ્રથમથી ત્યારે હૃદયથી રોષને,
 આશ્રમે ત્યારે કેમ બાળ્યા કર્યેથી ચોરને ?
 અથવા નહીં આ અવનોમાં રુ, રેખામાં આવી ?
 રીતજ પડે જે હોય તે સીતાં વનોને આગતુ !! ૧૩

હે વિશ્વ ! તમે ત્યારે કેમથી અગ્નિના નાશ પ્રથમ-
 થીજ કર્યો હતો, ત્યારે પછી કર્યેથી ચોરને શું રીતે
 બાળી નીખ્યા ? અથવા ખરીબ વાત છે, કેમકે રીતજ
 એવા કીમતે પડવાથી પણ સીતાં વનો જેમ મળી જાય
 છે, તેમજ તમે પણ સીતિથી રીતજ કીમતે મિથથી
 ચોરના વસ્તુ લઈ રહ્યા હોય; તેા તેમાં પછી ચોરકો
 શક્યવાતું શક્ય નથીજ. +

ન હૃદયથી નીખ્યો હતો, એ સુખદુઃખ રૂપે રૂપે કેવી
 અરુચિ બતાવી હતી કે અને કેમજે અગાધ નીખેનેય તે-
 કોઈ કાલે કાલે હું અચ્ચત મેળવી શકું.

ત્વાંયોગિનોજિનસદાપરમાત્મરૂપ-
 મન્વેષયંતિદ્વદયાંબુજકોશદેશે ॥
 પૂતસ્યનિર્મલ્લરુચેર્યદિવાકિમન્ય
 દક્ષસ્યસંજ્ઞવિપદંનનુકાર્ણિકાયાઃ॥૧૪॥

હે છન ! યોગી આપને પરમાત્મ રૂપથી સદા,
 નિજ -હૃદય કમળે જ્ઞાનરૂપી 'અક્ષુષી' અવલોકતા;
 પૂનિત^૧ નિર્મળ કાંતિવાળા કમળતું બી^૨ સંભવે,
 શું કમળ કેરી 'કર્ણિકાના' મધ્યવિષ્ણુ બીજે રમણે? ૧૪

હે છનેશ્વર ! પરમાત્મરૂપ એવા આપને, યોગિયો નિ-
 રંતર યોતાના હૃદયકમળને વિશેષ જુએ છે, (સાધે છે) તે
 યોગ્ય છે. કેમકે પવિત્ર અને નિર્મળ કાંતિવાળા કમળના
 બીજતું રમણ, કમળના મધ્ય પ્રદેશમાં રહેલી કર્ણિકામાં
 સંભવે છે. તેમજ બીજરૂપ (મૂળ સુદ સ્વરૂપ) આપતું
 રમણ પણ માણસના હૃદયકમળમાં છે એ વાસ્તવિક છે.

૧ આંખો. ૨ પવિત્ર. ૩ બીજ. ૪ કમળના મધ્યમાં
 રહેલો જ્ઞાનવાળો (કેસરવાળો) પ્રદેશ. જેને કમ્બુજાએક ભો-
 મ નામથી વિખરે છે છે તે.

૫ સમાધિને વિશે યોગિયે. જ્ઞાન કરે છે, જે વખતે તે-
 અને જ્ઞાન અનુભવ થાય છે. આ જ્ઞાન તે જ્ઞાનના દ-
 લાંબી સમાધાન માણસને પણ આપતું કરી જતો છે.

પાનાજિનેશજવતોજવિનઃક્ષણેન
 દેહવિહાયપરમાત્મદશાંત્રજંતિ ॥
 તીવાનલાદુપલભાવમપાસ્યલોકે
 વામીકરત્વમચિરાદિવધાતુમદાઃ ॥૧૫॥

ક્ષણભાવમાં છતરાજ ! સવિજન આપ કેશ ખ્યાતથી,
 પામે દશા પરમાત્મની તજ દેહને પ્રજ્ઞમાનથી;
 ત્યમ તિમ અગ્નિ તાપથી મિમીત પાડ હોય તે,
 પરપરપણને ત્યાગિને તત્કાળ સોડું થાય છે ॥ ૧૫

દેહનેસા નેવી રીતે તિમઅગ્નિના તાપથી જુદી નહી
 થી પાડવું. પરપરપણને છોડીને તત્કાળ સ્વર્ગ્ય રૂ સોડું)
 પણને પામે છે. તેમજ અવ્યજનો આપતું ધ્યાન (સમા-
 પિ અવસ્થાને વિશે) પરવાથી ભૌતિક દેહને છોડીને ક્ષણ
 ભાવમાં પરમાત્મદશાને પામી ત્યમ છે.

* પ્રજ્ઞ માનથી એ શબ્દ મૂળ શ્લોકમાં નથી પણ યોગ્ય
 સામવાથી આપાન્તરેમાં મૂક્યો છે.

ઃલીતરાગં યતોધ્યાયત્ લીતરામો મધેદ્ભવી ।
 દીલિકા ભ્રમરી મીતા ધ્યાયંતી ભ્રમરી યથા ॥૧૬॥

અવ્યયજિનપંસ્યવિજ્ઞાવ્યસેત્થં
 નવ્યઃકથ્યંતદપિનાશયસેશરીરમ્ H
 એતસ્ત્વરૂપમથમધ્યવિવર્તિતોહિ
 યદ્વિપિદંશમયંતિમહાનુજાવાઃ ॥૧૬॥

હે છત્ર! હવેમાં અવ્યયન એ દેહના અંતર વિષે,
 ધરતા તમારું ધ્યાન તેનો નાશ કરતા કેમ તે ?
 અવ્યયા સ્વભાવ મહાનુજાન 'મધ્યસ્થનો' એવો સદા
 રવિમહત્ત્વો કરી નાશને, સાંતિ પ્રસારે 'હિ અવ્યયા' ૬૬

હે છત્રેશ્વર! અવ્યયનો જે દેહની અદર નિરંતર ત-
 મારે ધ્યાન કરે છે, તે દેહનો તમે કેમ નાશ કરો છો ?
 પણ એમાં શંકા એનું નથી કેમકે જે માદાત્માઓ મધ્ય-
 સ્થપણું ધારણ કરે છે, તેમની રીત એવીજ હોય છે. તેઓ
 વિમલનો નાશ કરે છે. એટલે કદાનો નાશ કરે છે, અને
 આદેશો 'વિમલ એટલે દેહનો નાશ કરો છો તે યોગ્ય' ૭.

૧ જેની સદાશ્રમાં વચમાં પડીને દેહો પતાવનાર, ૨ દેહ
 અવરતા ૩૭થો, ૩ મેઠ પ્રગટે મેઠ રીતે, ૪ આત્માનું દેહ-
 ની સામે નડાનું અને વ્યવહાર અવ્યયને એ પણ એ વિ-
 શ્વ (૧૬:૧૬) નેવું છે, અને તેનો નાશ (કેટી પ્રકારે સ-
 તરીથી, અવ્યયા રીતિપાપનથી) થાયથી અનેક એટલે ૬૬
 એવંતમાં સુખ છે.

આત્મા પિતૃતરયં ત્વદન્નેવશુભ્ય
નૈદં જવતીહ જવત્મજાવઃ ॥
પિયમપ્યમૃતમિત્યનુચિંત્યમાનં
નામનોવિપવિકારમપાકરોતિ ॥૧૭॥

નરક ભેદ છે પ્રજ્ઞ ! આપને આત્માવિષે એ બુદ્ધિથી,
 ચિંતન કરે પડેલ અહીં તે, આપ કમ થાશે નહીં.
 એ જગત્તે મહાપરી અમૃતતત્ત્વ ચિંતન કરે,
 તે જગત્તે મરણ વિપના વિકારને શું ના હશે? ૧૭

જેમ મહા અથવા મનાદિ પ્રવેશ કરીને તે પા-
 ર્શ્વને વિષે અમૃતપણાનો નિશ્ચય કર્યો છે, તે પાશ્વી-
 થી પણ જનતા વિષે મન કલ્પને તે પાશ્વી છે અનેક !
 આત્મા અને આત્માના એક જ છે એના અનેકબુદ્ધિથી તે પ-
 ર્શ્વનો તમારે ધ્યાન કરે છે, તેઓ આ ભોક્ષને વિષે ત-
 મામાં જેના થાય છે અધ્યાત્મ અવનમુક્ત થાય છે. એમાં
 શું અપારણ્ય છે.

જેમ પાશ્વીને આ અમૃતત્ત્વ છે એમ મહાપરી આ-
 ત્માને અમૃતત્ત્વ થઈ આવે છે, તેમ આ આત્મા અને
 તેઓ એક જ એમ મહાપરી પાશ્વી અનેક પાશ્વીને એક જ
 આત્મા છે એમ મહાપરી આત્મા અનેક પાશ્વી ૧૭. તેમાં શું
 અપારણ્ય છે.

ત્વામેવ વીતતમસં
 નૂનં વિજ્ઞો હરિહરાર્પિતવ્યાં અપર્ણાઃ ॥
 કિંકાશકામસિજિરીશ સિતોઽપિશંખો
 નો ગૃહ્યતે વિવિધવર્ણવિપર્યયેણ ॥૧૭॥

તમનેજ અગ્નિને રહિત પરપર્ણી પશુ નામાંતરે^૧,
 વિજ્ઞ ! હરિહરાર્પિત લુપ્તિથી નિશ્ચય કરી પાશ્ર્વ ખરે;
 કમળાત્મક રોગેથી જેનાં નેત્ર પ્રજ્વ ! પીળાં રહે,
 તે છાદ્ય ધોળા સંખને શું પીતપર્ણી^૨ નહિ કહે ? ૧૮

હે પ્રજ્વ ! જેમ કમળાના રોગથી પીળા ધણેથી આંખો
 વાળો માધુસ, ધોળા સંખને પશુ પીળા કહીને માને છે,
 એમજ અન્યપર્ણી પુરવાં પશુ કરિ, કર, ખડા, ઈલાકિની
 લુપ્તિથી, અગ્નિની રહિત (વાતરાગ) એવા તમનેજ
 પ્રમે છે. *

૧ માત્ર નામનાજ અતરથી. ૨ પીળા રમને.

* કહેવાનો ભાવાર્થ એવો છે કે અનેક લોકો અનેક
 નામથી પ્રજ્વની સ્તુતિ આદિક કરે છે, પણ તે સમજામાં
 નામનાજ માત્ર અતર છે. નહિ નો સુદ સ્વરૂપ તે એ-
 કમ છે.

એકમા ધણેજ વિજ્ઞાન ભાવ અ. ૧. અ. ૧. ૧. ૧.
 નામનાજ છે.

ધર્મોપદેશસમયે સવિધાનુજ્ઞાવા-
 દાસ્તાં જનો જવતિ તે તરુરપ્યશોકઃ ॥
 અપ્યુદ્ગતે દિનપતૌ સમહીરુહોઽપિ
 કિંવા વિવોધમુપયાતિ નર્જીવલ્લોકઃ ૧૯

ધર્મોપદેશાત્મકા સમયમાં આપના સદ્વાસથી,
 તરુ પશુ અશોકજી થાય, તો શું મનુજનું કેવું પછી;
 વ્યથા સૂર્યના ઉગ્યાપછી, ના આવ માત્રથી અમતાં,
 પશુ વૃક્ષ પછી પુષ્પ સાથે રહેજમાં પ્રકુચિત થતાં, ૧૯

હે સ્વામિન ! જે સૂર્યના ઉગ્યાથી માણસો જાય છે
 એટલુંજ નહિ, પશુ જાડો સુદાં પોને જાય નિદ્રામાંથી જ-
 આ હોય તેમ-પુષ્પ પત્રથી પ્રકુચિત થાય છે, તેમજ ત-
 મારા ધર્મના ઉપદેશ વખતે સર્વોપપચ્ચાને લીધે, જાડો પશુ
 શોકથી રહિત થઈ જાય છે; તો પછી માણસનીયો વાતજ
 થી કરીશ !

૧ ધર્મના ઉપદેશ કરતી વખતે. ૨ જાડ. ૩ અમોઝ
 નામનું વૃક્ષ અથવા શોક રહિત. અશોક વૃક્ષ એ સમય-
 સરખા વખતના આઠ અતિશયમાંનો એક અતિશય છે. આ
 દેશમાં કવિએ કહ્યો પૂર્વે તેનું વર્ણન કર્યું છે.

યદિવા મુનૌશ

વહિ વંધનાનિ॥૨૦॥

મારે કિશાણે દેવ ને પુષ્પોત્પત્તી વૃદ્ધિ કરે,
આશ્ચર્ય નીચાં મુખવાળાં કીંટકી તે કયમ પડે ?
હું મુનૌશ ! અથવા આપનું સામિપ્ય^૧ જવપામાયણે,
પંડિત અને પુષ્પોત્પત્તી જાંધન^૨ અધોમુખ થાયછે..

હે વિશુ ! સમવસરથીને વિશે દેવતાઓ તમારી ચોન-
સો ને પુષ્પોત્પત્તી નિરંતર વૃદ્ધિ કરે છે તે પુષ્પોત્પત્તી કીટાં
(જાંધનો) તમારા સમીપમાં આવતાં નીચાં મોઢાંવાળાં થઈ
જાય છે, એ ખરેખર આશ્ચર્ય છે ! મારે તેનું કું કારણ
હશે ? અથવા તે ચોખ્ખા છે, કેમકે તમારી સમીપમાં આ
જગતી વિદ્વાનોનાં એટલે પંડિતોનાં અને પુષ્પોત્પત્તી ને જ
જાંધન (કર્મ જાંધન તથા પુષ્પપ્રતિ કીટાં) હોય છે તેનાં મોઢાં
નક્કી નીચાંજ થવાં જોઈએ, અર્થાત્ તે જતાં રહેવાંજ જોઈએ.

૧ પાસે હોવું. ૨ કર્મનાં જાંધન તથા પુષ્પનાં કીટાં.

૩ કર્મોનું જવું તથા કીટાનું નીચે મોઢે પડવું.

૪ તીર્થધરને કેવળશાન રૂપેના પક્ષી દેવતાઓ ને અ-
વગણ કરાવવા કરે છે તે. વિશેષ હકીકતને મારે અન્યાય-
ને કહેવું. (વિરનારે અવગણી નહીં જાણ્યું નથી.)

સ્થાને ગંજીરહૃદયોદધિસંજ્ઞવાયાઃ
 પીયૂષતાં તવ ગિરઃ સમુદીર્યંતિ . ॥
 પીત્વા યતઃ પરમસંમદસંગજ્ઞાજો
 જ્ઞવ્યાવ્રજંતિ તરસાઽપ્યજરામરત્વમ્ ॥૧૧૧

જે આપના ગંજીર હૃદય સમુદમાંથી ઉપજે,
 તે વાણીમાં અમૃતપણુ, લોકો કહે તે સત્ય છે.
 કહો કે કરોને પાન પરમાનંદને ભજતા થકા,
 ભવિષ્યન^૧ અહો એથી કરીને સિદ્ધ^૨ અજરામર^૩ થતા.

હે મહા! તમારા ગંજીર હૃદયથી સમુદમાંથી જે (પીયૂષતાં) વાણી ઉપજે છે, તેની અદર અમૃતપણુ રહે-
 લું. જે એમ જે કહેવામાં આવે છે તે સત્ય છે. યોગ્ય
 જે તેનું પાન કરીને (કાને સાબળીને) ભવ્ય પુરો
 નિર્મલ રસ એટલે પરપણુ નેમજ અમૃતી રહિત થઈ જાય
 જે એટલે અજરામરપણુને પામે છે.

૧ કેમકે.

૨ ભવ્યજન.

૩ હિતાવળી.

૪ પરપણુ તથા અમૃતી રહિત.

સ્વામિન્સુદૂરમવનમ્ય સમુત્પતંતો
 મન્યે વદંતિ શુચયઃ સુરચામરૌઘાઃ ॥
 યેઽસ્મૈ નતિં વિદધતે મુનિપુંગવાઃ
 તે મૂનમૂર્ધ્વગતયઃ સ્વલ્પશુદ્ધજાવાઃ ॥૧૨॥

દેવો વીરો જે પવિત્ર ચામરો સ્વામિ ! આપ સમીપ તે
 કું પારકું નીચા નખી ક્રિયા કરતાં એમજ કહે;—
 “મુનિએજ એવા પાર્શ્વને જે નમન કરશે સ્નેહથી,
 તે શુદ્ધજાતી શુદ્ધ્યમતિને પામશે નિશ્ચયપદી.” ૧૨

હે સ્વામિ ! *સમગ્રસરણને વિષે દેવતાઓ આપના સમી-
 પમાં જે પવિત્ર ચામરો વીરો છે, તે નીચા નખીને પાછા
 ક્રિયા જાય છે સ્વભાવિક રીતેજ જાય છે તોપણ, તે ઉપ-
 રથી કવિ ઉત્પ્રેક્ષા કરે છે કે તે ચામરો જાણે એમજ કહે
 છે કે:—“મુનિયોમાં શ્રેષ્ઠ એવા આપને જે કાંઈ શુદ્ધ (પવિ-
 ત્ર) ભાવથી નીચા નખશે (નમન કરશે) તેઓ પણ કમા-
 રી પેટેજ જાતી મતિને પામશે !”

- ૧ પાર્શ્વનાથને. ૨ પવિત્ર અતઃકરજ્ઞાના.
 ૩ જીઓગતિ. સ્વર્ગમોક્ષાદિક.
 * જુઓ શ્લોક ૬૦ માંની નીચેની નોટ.

શ્યામં ગમ્भीરગિરમુજ્જ્વલ્લહેમરત્ન*

સિંહાસનસ્થમિહભવ્યશિર્ષઢિનસ્ત્વામ્॥

આલોકયંતિ રમસેન નદંતમુચ્ચૈ-

મ્મીકરાદિશિરમીવ નવાંબુધાહમ્॥૧૩

શુભર્પ રત્નોધી બનેલા ઉજ્જ્વળા સિંહાસને,

ગંભીર વાણીવાન રૂપે શ્યામ^૧ સ્વામિ આપને;

ઉત્સુક બધને ભવ્યજન રૂપો અપૂરો^૨ નિરખે,

મૃદુશિરે અતિ આજના નવમિષ^૩ સુખ પ્રીતિ વડે !!

હે સ્વામિન! જેમ મેર પર્વતના સિખર ઉપર અત્યંત ગ-
મ્ભીરો ઢરણા નવીન મેષને મોરપક્ષીઓ અત્યંત આનુરૂપવા
થી જુએ છે, તેમજ સુખવસરણને વિષે શુભર્પ અને ર-
ત્નોધી બનેલા ઉજ્જ્વળા સિંહાસનની આદર ભેટેલા, શ્યામ
રૂપવાળા, અને ગંભીર વાણીને ડગરના જેવા આપને
ભવ્યજનરૂપો અપૂરો અત્યંત ઉત્સુક પણાથી જુએ છે !!

* સોનુ. ૧ કાળાશ પડતા. ૩ મોરપક્ષી ૪ નવો
મેષજ્યોત્ષાનાની શરમાનના ચઢી આવેલો વર્ષાદ.

* ઉત્તમ સુસારવાળા માણસો.

૧૬

પ્રશ્ન : શ્રીમદ્ભગવાદ ગીતામાં કયા અર્થનો ઉલ્લેખ છે ?

જવાબ : શ્રીમદ્ભગવાદ ગીતામાં કયા અર્થનો ઉલ્લેખ છે ?

ઉ. શ્રીમદ્ભગવાદ ગીતામાં કયા અર્થનો ઉલ્લેખ છે ?
 જા. શ્રીમદ્ભગવાદ ગીતામાં કયા અર્થનો ઉલ્લેખ છે ?
 પ્રશ્ન : શ્રીમદ્ભગવાદ ગીતામાં કયા અર્થનો ઉલ્લેખ છે ?
 જવાબ : શ્રીમદ્ભગવાદ ગીતામાં કયા અર્થનો ઉલ્લેખ છે ?

હે વીતરામ ! કયામરંગના તમારા બાળકની તુએ પ્રસસ્તી કાંતીવડે કરીને, અસૌક પ્રજ્ઞના પાંદડાંનો રંગ ચોપાઈ જાય છે (મૂળરંગ જતો રહે છે-અદ્વિતીય જાય છે) ત્યારે એ પ્રભાણે જડ વસ્તુ પશ્ચુ રાગ (રંગજ્ઞને પશ્ચે અને માણસ પશ્ચે પ્રીતિ, દેવાદિક વિકારો) રહિત થાય છે તો પછી તમારા સમીપપણાને પામીને કયો સમિતન (પ્રાણી) રાગ રહિતપણાને ન પામે ? અર્થાત્ કાંણુ વેરા-અભાવને ન પામી જાય ?

૧ બાલ્કાંતિ અથવા તેજ તેજ મંડળ. ૨ રાગ રહિત, શુદ્ધ સ્વરૂપ.

* આપ વીતરામ છો તો પછી જે સમાગમ (સમીપ) પામે તે વીતરામી (વીરામી) રાગ રહિત થાય, એ સ્પષ્ટ છે અને તે વાત ઉપસ્તી ઉપેક્ષા (પ્રકૃતિપૂર્વકતા કાંઈના થી સિદ્ધ કરી આ ૧૧ જે શ્લોકમાં પણ “સમિત છેતી અમ-ર” એ કહેવાનું આવેલું છે.

જા જાઃ પ્રમાદમવધૂય જ્ઞજધ્વમેન-
 માંગત્ય નિર્વૃત્તિપુરી પ્રતિ સાર્થવાહમ્ ॥
 એતન્નિવેદયતિ દેવ જગજ્ઞયાય
 મન્યે નદન્નજ્ઞિનજ્ઞઃ સુરદુંડુજ્ઞિસ્તે ॥૨૫॥

“ફરે પ્રમાદ તમે, અને આવી બળે આ નાથને,
 જે મોક્ષપુરિ પ્રતિ જતા વ્યાપારી પાર્શ્વનાથને !”
 “સુરદુંડુભિનો રાખ્ડ જે આકાશમાં વ્યાપી રહે,
 હું માતું છું હે દેવ ! તે ત્રેલોકને એમજ કહે. ૨૫

હે દેવ હું એમ માતું છું કે દેવતાઓ સમવસરજી
 પમને જે વાછવો વમાડે છે, તે આકાશને વિષે મર્મના
 કરના રાખ્ડો વડે આ સમગ્ર ત્રેલોકને એમ જણાવે છે
 કે:-અરે હે ત્રેલોકના પ્રાણિયો ! તમે આળસ છોડીને મો-
 ક્ષપુરી વિષે જતા વ્યાપારી જેવા આ પાર્શ્વનાથ સ્વામી
 ને બળે ! આવશ્ય કે જેમનો આ (સમવસરજીનો) સ-
 મજો વ્યાપારે (કાર્ય) મોક્ષદાયકજ છે એવા પ્રતક્ષ પ્રશુને
 ભગવામાં આળસ કરવા જેવો આ સમય નથી.

૧ આજીવ, મોક્ષારી, ૨ દેવતાઓ જે વાછવો
 માટે છે તેમ.

ઢ્યોતિતેષુ જવતા જુવનેષુ નાથ
 તારાન્વિતો વિધુરયં વિહતાધિકારઃ ॥
 મુક્તા કલ્પાપકલિતોદ્વસિતાતપન્ન-
 વ્યાજાત્રિધા ધૃતતનુ ધ્રુવમન્યુપેતઃ ॥૨૬॥

હે નાથ ! આ ત્રેલોકમાં પ્રકાશ જવ આપે કર્યો,
 તારા સહિત આ અંદરના, તપ હીલુ 'અધિકારી' કર્યો;
 મોતી સમૂહે શોભતાં તપ જવના 'મીઠે' કરી
 (તે) આબો! પ્રભુની પાસે નહીં ૨૫ તપ બાલે ધરી!!*

હે સ્વામિન ! તમે બ્યારે આ ત્રેલોકને વિશે પ્રકાશીત
 થયા, ત્યારે પછી તારાઓના સમૂહથી વીંદાઓથી અંદરના
 અધિકાર સ્થિત (નિરૂપયોગી) થયો. અને તેથી કરીને તે
 અંદરના તમારાં મોતીઓના સમૂહવડે વીંદાઓનાં અને પ્રકા
 શમાન તપ જવોનું, ૨૫ ધરીને પોતે બાલે નહીં ત-
 મારી પાસે (સેવા કરવાને) આબોન દોવની છુ ! એમ
 બજાવ છે ॥

૧ ઉપયોગ વિનાનો. ૨ બાંનું કાઢીને.

* જુઓ. અક્ષર સ્તોત્ર શ્લોક ૩૪ તેમાં પણ આવનાર આવની કલ્પના છે.

સ્વેન પ્રપૂરિતજગદ્વ્યર્પિન્દિતેન
 કાંતિપ્રતાપયશસામિવ સંચયેન ॥
 માણિક્યહેમરજત પ્રવિનિર્મિતેન
 શાસ્ત્રત્રયેણ જગવન્નર્જિતો વિભાસિષ્ઠૃણ ॥

હીતિ, પ્રતાપજ, કાંતિ કેશ સમૂહથી ત્રણેક આ,-
 ગોળારૂપે ભરવાન ! અથમ આપે પુરેલાં હોયના !
 રૂપ, સુવર્ણ, અને વળી માણિક્યથી નિર્મિત ખરે,
 ચોપાણથી શોભી રહ્યા ત્યમ આપ તથા કિહી વડે ॥

હે ભગવન્ ! સમવસરુંને વિષે જે માણિક્ય, સોનું,
 અને રૂપ, એ તથાના તથા કિહીવડે આપ ચારે પાસેથી શો
 ભો છો, તે તથા કિહીએ તથા આપની કાંતિ, પ્રતાપ,
 અને યશના સમૂહના તથા ગોળા હોય, અને તેણે કરીને આપે
 તથા અતરને પૂરીજ દીધાં હોયની જેમ શોભી રહેછો !
 આ દેશણે માણિક્યનું સ્વામ્યને સાથે પ્રજ્ઞાની કાંતિ,
 સુવર્ણના પદ્મનું સાથે પ્રતાપની, અને પા-
 ના સ્વરૂપ (પોષા) રૂપ સાથે પ્રજ્ઞાની કાંતિની
 ઉપના કરવાથી કવિને અપૂર્વ સામર્થ્ય કાઢી છે. અને તે
 ચોક્કસ છે.

દિવ્યમ્રજો જિન નમત્ત્રિદશાધિપાના-
મુત્સૃજ્ય રત્નરચિતાનપિ મૌલિવંધાન્ ॥
પાદૌ શ્રયંતિ જ્ઞવતો યદિવા પરત્ર
ત્વત્સંગમે સુમનસો ન રમંત એવ ॥૨૮॥

પડતી પ્રજા ! તુમ પાદમાં દેવેન્દ્ર^૧ નમતા તેમની,
રત્ને સ્થીત મુખેના તણને દિવ્યમાળા પુષ્પની;
હું માલું હું મનમાં ખરે જો યોગ્ય થાથે સર્વથો,
વિજી આવીને સંગમ થતાં સુમનો બીજે રમતા નથી.^૨

હે છત્ર ! આપને નમસ્કાર કરનારા દેવતાઓના ઉદ્ધે-
ન રત્નથી ખનાવેલા મુખને વિષે રહેલી દિવ્ય પુષ્પની
માળાઓ, તે રત્નસ્થીત મુખોને જોઈને પણ આપના
ચરણારવિન્દનો આશ્રય લે છે; તે યોગ્ય છે. કેમકે આ-
પની સંગમ થતા પછી સુમનસુપુષ્પ (હું) અથવા વિ-
જીની સ્થિતિ સ્થળે નહીં રહે.

૧ મરણપુત્ર ૨ દેવતાઓના ઉદ્ધે ૩ દેવતાધ
૪ પુષ્પ, વિદ્યા, દેવતાઓ.

૫ કમળામ આવીને સંગમ અને બુદ્ધિ પુરસ્કાર કરેલા
જો કવિને કહી છે, જે મહત્ત્વ પાંચનારને કવિથી મેળે
છે. આ ૫.

ત્વં નાથ જન્મજાતધેર્વિપરાઢ્ મુખોઽપિ
 યત્તારયસ્યમુમતો નિજણ્ણગ્નાન્ ॥
 યુક્તં હિ પાર્થિવનિપસ્ય સતસ્તવેવ
 ચિત્રં વિભાંયદસિકર્મવિપાકશૂન્યઃ ॥૭૯

હે નાથ ! આ સસાર સમગ્રથી તમે વિશુદ્ધ^૧ છો,
 નિજ આશ્રિતોને તારના, વિવેક તેણે યોગ્ય છે;
 હોય તો તમે આવીતણા ધર કર્મ વિપાક સંહિતથી,
 આશ્ચર્ય વિશુ ! પણ આપ તો છો સદ્વિત કર્મ વિપાકથી.

હે નાથ તમે આ સસારથી સમગ્રથી પરમશુદ્ધ (વિ-
 શુદ્ધ) છતાં પણ તમારી પુઠે લાગેલા (તમારો અવયવ
 સંસ્કાર) પ્રેમીઓને તમે તારો ક્રમ હે વિવેક ! તેણે
 શ્રેયસ્કર્મ છે કેમકે કુમારો જન્મને પાત્રો નથી
 (જેના અંતર) પેલાને આશ્રય કરનારને આ કર્મો
 પણ વિકૃત છતાં (નિર્મિત) એક સાધારણ સ્વરૂપનાં થઈ જ-
 ણે છે. પણ કુમારો વિવેકથી આશ્રય છે, તે વિવિ-
 પાથી સંકિત થાય છે. અને આપ તો તથા સદ્વિત છો
 છતાં પણ ભૂગી રહેલા. ॥

૧ અવગતે માટે. ૨ આપારે રહેલા. ૩ કુમારે જ-
 નાયેને ને નહીં અને તેને તે પાત્ર. ૪ જ્ઞાનાવધારક
 કર્મના વિપાક કાળ. ૫ તેથી કરીને સંકિત.

પ્રાગ્જારસંચૂતનજ્ઞાંસિ રજાંસિ રોષા-
 દુત્યાપિતાનિ કમઠેન શઠેન યાનિ ॥
 છાયાપિ તૈસ્તવ ન નાથ હતા હતાશો
 અસ્તસ્ત્વમીજિરયમેવ પરં દુરાત્મા ॥૩૧॥

આકાશ 'આ'કાશિત કરે એવી અતિરાશ પૂજા જે,
 શઠ^૧ કમઠ^૨ દૈત્યે કોપથી કરાડી સ્વામિ આપને;
 છાયા પરંતુ નાથા તેથી આપની કંકાઈ નથી !!
 ઉત્તરો^૩ 'છ'વાયો દુષ્ટ પોતે દુત્ય પાતાના થઈ ॥ ૩૧

હે નાથ ! કમઠ નાથના કુચ્છા દૈત્યે આકાશને લઈ ના-
 બે એવી જે અસત પુણ્ય આપના ઉપર કોપથી કરાડી
 (વધાવી), તેથી કરીને આપની તો છાયા સરખી પણ
 કલ્યાણ (કંકાઈ) નથી. પણ ઉત્તરો નિરાશ થએલો તે દુષ્ટ
 પોતેજ નેનાથી અસીત (મલીન) થયો !!

જાણે અર્થે દુષ્ટે કરીને જાણ્યા એવા અને ગ્રીને મર્થે
 કેસ પહે ગતિન ક આકાશકિ, અભિનાસી. ૧ કુષા,
 શોરી, ખાલે અર્થે એવ (કર્મને). ૪ તમે જાન રહિને છે,
 ખોલે અર્થે અત...ને તારનાર છે. ૧ પ્રકરણે ખોલા છે.
 ૧ અર્થને બાપા, અર્થવધાને જે મનસો પ્રયુક્ત થયે છે
 તે ખરે હરજને નહીં. થયો છે તે યાચનાર સોયો

૧ શાહી ન ખડુ

યદ્ગર્જદર્જિતઘનોઘમદચ્છત્રીમં
 ચશ્ચત્ત્વિન્મુસલ્લમાંસલધોરધારમ્ ॥
 દૈત્યેન સુક્તમથ દુસ્તરવારિ દધે
 તેનૈવ તસ્ય જિન દુસ્તરવારિકૃત્યમ્ ॥૩૨

વિજળી સજ્જિત ધનધોર મુસલધારથી વળી વર્ષતો,
 વર્ષાદ દુસ્તર કમઠ દૈત્યે, છાદિયો પ્રભુ ! ગાજતો;
 તેલેઅહો છનશાજ ! ઉત્તરું રૂપ ત્યાં સહેલે ધનું,
 નિકાજ છુરી તણવાર કેરું કામ તે શાધુ કર્યું!! ૩૨

હે છનશાજ ! વળી એજ કમઠાસુરે અલત મર્ષના કર-
 નારા, અને વિજળીએના અમકારાપુકા એવા ધનધોર
 વર્ષાદથી તમારા ઉપર દુસ્તર (તરી ન'સકાય એટલું)
 પાડે વર્ષાબું. પણ કેવું આશ્ચર્ય કે તેજ પાણીએ તે-
 નાજ નામુ બૂડી તણવારનું કામ કર્યું અર્થાત્ તેનેજ કંઈ
 બાધન રૂપ-દુઃખરૂપ અથવા મનુરૂપ-થઈ પડ્યું !

૧ પાણીનું દુઃખે કરીને તરી સકાય એવું.

આ કાવ્યમાં તેમજ શ્લોક ૩૨ માં પ્રભુનો પ્રભાવ,
 અને તે સાથે "ખાદે તે પડે" એ ન્યાયનું પ્રદર્શન, એ ઉ-
 ભવનું સર્જન કરવામાં આવ્યું છે. અને મનમાં ચિત્તે
 દર્શ્ય દૈવ મન્યજ ચિત્તેયન । એ નિર્નિશ્ચયન ... એ
 પણ સમ્યક્વેદન સાથે છે. ૬૦ પાંચનાન્ને આન ...
 મહુ લેવાં એડું છે.

ધ્વસ્તોર્ધ્વકેશવિકૃતાકૃતિમર્ત્યમુંડ
 પ્રાસંબજૃઘ્યદવક્રવિનિર્યદગ્નિઃ ॥
 મેતવ્રજઃ પ્રતિ જ્ઞવંતમપીરિતો યઃ
 સોઽસ્યાજ્ઞવત્પ્રતિજ્ઞવંજ્ઞવદુઃસ્વહેતુઃ ॥૩૬

વિકાળ ઉંચા કેશ લટકે માથે પાળના શિરની,
 કમકાશી અગ્નિ મુખવિશેથી નિકળે લેનાં વળી;
 એવો સમૃદ્ધ પિપ્પાચનો છે આપ પ્રત્યે પરિચો,
 હૈ રેવ ! પ્રતિભાવ દુઃખકારી તેહને તેતો થયો !? ૩૬

જેમના માથા ઉપર ઉંચા લાંબા વાળો લટકી રહ્યા છે,
 અને જેમની મરી મએલા માલુસોના માથાની ઝેરપરીની
 લાંબી મળાઓ પેઢેરેલી છે, તેમજ જેમનાં મેઢાંમાથી
 ભવાનાં અગ્નિ નિકળી રહ્યા છે, એવા સૂતો (મેત) નો જે
 સમૃદ્ધ તમશ પ્રત્યે તે કમડ દેતો મોકલ્યો હતો; તે તેનેજ
 પણ પરીપેશ દુઃખનું કારણ થઈ પડ્યો !

ધન્યાસ્ત એવ જીવનાધિપ યે ત્રિસંઘ્ય
 મારાધયંતિ વિધિવદ્વિધુતાન્યકૃત્યાઃ ॥
 જત્તયોસ્ત્વસત્પુલ્કપદ્મલદેહદેશાઃ
 પાદદ્વયંતવવિજ્ઞો જીવિ જન્મજ્ઞાજઃ ॥૩૪

હે 'ત્રણસુપતનાનાથ ! જોઓ અન્યકાર્યો છોડીને,
 'ત્રિકાળ વિધિવત' પૂજતા તુજ ચરણને ચિત્ત જોડીને;
 વર્તી ભક્તિના 'ઉદ્દસાસથી' શેષાંધવાળો રહે છે,
 આ પ્રશ્નીમાં તે ભવ્યજનને હે પ્રભુજી ! ધન્ય છે. ૩૪

હે ત્રેલોકનાથ ! જે ભવ્યજનો આ પૃથ્વીને વિશે અન્ય
 તમામ કાર્યો છોડીને ભક્તિના ઉદ્દાસથી શેષાંધીન શરીર
 વાળા થકા, તમારા ચરણ કમળનું તથા કાળ વધારાએ
 આરાધન (પૂજન) કરે છે; હે વિષ્ણુ ! તેમને ધન્ય છે.

૧ રવર્ષી, મનુ, અને પાતાલના ધણી. ૨ સવાર,
 બપોર, અને સાંજ. * ૩ શાસ્ત્રમાં લખ્યા પ્રમાણે. ૪ ઉમ-
 મથી. ૫ હવે મહેલાં રવાનાવાળો.

અસ્મિન્નપારજવવારિનિધૌ મુનીશ
મન્યે ન મે શ્રવણગોચરતાં ગતોઽસિ ॥
આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્ર પવિત્ર મંત્રે
કિંવા વિપક્ષિષધરીસવિધંસમેતિ ॥૩૫॥

હે 'મુનીશ' ! આ સંસાર રૂપ અપાર સાગરને વિષે,
હું માત્રું છું તુમ નામ નહિ મુજ 'મવકુમાં આબુ' હશે
શુદ્ધતા છતાંય પવિત્ર મંત્રે રૂપી તમારા નામને,
આપતિ રૂપી 'સાપેક્ષ' શું સખીપમાં આવી શકે? ૩૫

હે મુનીશ ! આ અનંત સંસારરૂપી સાગરને વિષે તમે
મને કંઈએયર યચાજ નથી-અર્થાત્ તમારું નામ મારા
સાંભળવામાં આબુજ નથી; એમ હું માત્રું છું. કેમકે તમા
રા નામરૂપી પવિત્ર મંત્રને સાંભળ્યા છતાં, આ આપતિ
રૂપી સાપેક્ષ મારી પાસે કેવી રીતે આવી શકે? અર્થાત્
નહી આવી શકે.

૧ કનિષ્ઠાં ઉપસાધ ૨ મત્પાત્સાંભવેતિ
૩ સાપેક્ષ

અન્તરેઽપિ તવ પાદયુગં ન દેવ.
 મન્યે મયા મદિતમીહિતદાનદક્ષમ્ ॥
 તેનેહ જન્મનિ મુનીશ પરામવાનાં
 જાતો નિકેતનમહં મથિતાશયાનામ્ ॥૩૬

હે દેવ 'અન્તર' વિષે પણ આપના જે ચરણ જે,
 જળવાન ઇચ્છિત આપવે તે, મેં નહીં પૂજ્યા હશે;
 હે મુનીશ હું તેથી કરીને જરૂર આ ભવને વિષે,
 'સ્થળ' 'હૃદયવેપક' 'પરાભવતું' થયેલો બને જોશો. ૩૬

હે દેવ ! ઇચ્છિત વસ્તુને આપવામાં સમર્થ (ચતુર) એવું
 આપતું જે ચરણ યુગલ (જે ૫મ) તેની પૂજા મેં અન્તર-
 રમાં પણ નહીં જ કરી હોય. અને તેથી કરીનેજ આ ભવને
 વિષે હે મુનીશ ! હું 'હૃદયસ્થળ' (અંતઃકરણ) ને એવી નાખે
 એવા પરાભવતું સ્થાનક થયેલો છું. કેમકે જો તેમ ન હોત,
 અને મેં તમારા ચરણતું પૂજન જે કર્તવ્ય હોત, તો નહીં
 ખારી કમળા પ્રમાણેજ સર્વ કાર્ય થાત, જેથી હુંજ ઉપજત
 નહતું.

૧ અન્તર-એમાં. ૨ રહેવાનું દેશવું=ગર ૩ અંત-
 કરતું પીઠા ઉપગમનનાર ૪ આપણે, પરાભવ, ભવવા
 ૫

નૂનં ન મોહતિમિરાદૃતલોચનેન
 પૂર્વં વિજ્ઞો સકૃદપિ પ્રવિલોકિતોઽસિ
 મર્માવિધો વિધુરયંતિ હિ મામનર્થાઃ
 પ્રોદ્યત્પર્વંધગતયઃ કથમન્યથૈત ॥૩૬॥

નિશ્ચય અરે! 'મોહાંધકારે' વ્યાપ્ત એવાં. 'નૂનથી',
 પૂર્વે કરી મેં એકવેળા પલ્લુ પ્રભુ એવા તથા;
 કેવી રીતે થયું હૃદય એકેક 'અન્યથા' પીડે અને, ?
 અપવાન 'અપનની' ગતિ યાળા 'અનર્થો' શરીરને. ૩૬

હે વિષુ! અજાનરૂપી અધકારથી હઠાઈ મએલી
 'મારી આંખોથી, મેં' પેડમાં એકવાર પલ્લુ, આપને જો-
 ન્યા નથીજ. (દર્શન કર્યાં નથી) કેમકે જો તેમ નાં હોય
 તો જામના કેમના અપનની ગતિ અતિશય અપવાન છે,
 એવા અનર્થો (દુઃખો) મારા અંતઃકરણને કેમ જિદારી
 નાખે છે? કેમ એવી નાખે છે?

૧ અજાન અથવા રાગ-પ્રીતિ રૂપી અધકાર.
 ૨ હઠાવેલાં, પૂગાવેલાં. ૩ આંખો. ૪ એમ ન હોય તો,
 બીજી રીતે. ૫ કેમના અપનની. ૬ દુઃખાદિક

આકર્ણિતોઽપિમહિતોઽપિમિરીક્ષિતોપિ
 નૂનં નચેતસિ મયા વિધૃતોઽસિ જત્તયા ॥
 જાતોઽસ્મિ તેન જનબાંધવ દુઃસ્વપાત્રં
 યસ્માત્ક્રિયાઃ પ્રતિફલ્લતિ ન જાવશૂન્યાઃ ॥

કંઠી સાંભળ્યા, પૂજ્યા ખરેખર, આપને નિરખ્યા હશે,
 પણ પ્રીતિથી ભક્તિવડે નહિ 'દુઃસ્વપાત્ર' ધાર્યા હશે;
 જન બંધુ ! તેથી 'દુઃખપાત્ર' ધરેલજી બંધને વિશે,
 'કંઠે ક્રિયા' 'આવેશકિત' નહિ આપતી હજી કંઈએ, ૩૮

હે જન બાંધવ ! કદાચ મેં આપનું શ્રવણ કર્યું હશે,
 કદાચ પૂજન કર્યું હશે. અને કદાચ હૈન કર્યા હશે, તો
 પણ ભક્તિવડે મેં અંતઃકરણમાં આપને જાણ્યું કર્યા ન-
 થીજ. અને તેથી કરીનેજ હું 'દુઃખપાત્ર' પાત્ર (સ્થળ) યથેશે
 છું. કેમકે જાણથી રહિત (આસ્થા વિના) જે જે ક્રિયાઓ
 (કાર્યો) કરવામાં આવે છે, તે કરી પણ હજી આપતી
 નથી.

૧ અંતઃકરણમાં. ૨ દુઃખપાત્ર. ૩ યથેશે. ૪ કેમકે.
 ૫ જાણથી રહિત (આસ્થા વિના).

ત્વં નાથ દુઃખિજનવત્સલ હે શરણ્ય-
કારુણ્યપુણ્યવસત્ત્વં બશિનાં વરોણ્ય ॥
જત્તયા નંતં મયિ મહેશ દયાં વિધાય
દુઃસ્વાંકુરોદ્દલનતત્પરતાં વિધેહિ ॥૩૯॥

સુખકામી સરજાગત પ્રભુ ! દ્વિતકારી જન દુખિયા તણા
હે યોગિયોમાં ભેદ ! 'રથ'ગ કરજા અને પુણ્યજ તણા,
ભક્તિ થઈ નમતો છું તે 'મહેશ' ! મા'ત ઉપર,
તત્પર થયો દુઃખ અંકુરોને દાળવા કરજા વડે. * ૩૯

હે નાથ ! હે દુ.ખી માણસોને સુખના આપનાર ! હે
શરણ કરવા યોગ્ય પ્રભુ ! હે દયાળુપણાની પવિત્ર વસ-
તિ (સ્થાન) ૩૫ ! હે યોગિયોમાં ભેદ ! હે સપથ ઉપર
હું ભક્તિવડે કરીને તમેને નમું છું માટે, દયા લાવીને મારા
દુઃખના જો ને અંકુરો દોષ તેને કાઢેડી નાખવાને તમે
તત્પર થાઓ.

૧ દિશાકું ૨ મો'દા ઉપર. * દુઃખના નાના કામ-
માને પદ * પાનગળા મો'દાનાં ભક્તિગર્ભિત રસના મારે
નિષ્કળ પ્રેમા છે, એમ બતાવુ છે, અને તેમાં કરીને આ
માણસોને વિશેષપ્રભુ સંપાદન કરીને તે વાળુ લાભ
સંપાદન કરવા કરે છે, તેમજ આ સ્થિતિમાં તણાને
દુઃખને ભક્તિ (મારવા) વડે તમેને નમું છું માટે
મારા દુ.ખો દાળો.

નિઃસંસ્કૃત્યસારશરણં શરણં શરણય-
માસાદ્ય માદિતરિપુ પ્રથિતાવદાતમ્ ॥
ત્વમ્પાદપંકજમપિ પ્રણિધાનવંધ્યો
વધ્યોઽસ્મિચેદ્ધુવનપાવનહાહતોઽસ્મિ ॥

અસંખ્ય જળજીવં શરણુ ને જળો શરણુ કરવા થોમ્ જો,
‘અરિ નાશથી થઈ કીર્તિ એવા આપના પગ કમળને;
શરણુ છતાં પણ જીવન પાવન ! પ્યાનથી કરી હીજનો,
હું પ્રથમથીજ હજીવણો. હજીવણ માટે, થોમ્ જો. ૪૦.

હું પણ જળજીવે. જલિલ પ્રમાણે અસંખ્યજળના
જળવા પદાર્પના આશ્રય રૂપ, જાને કર્મરૂપી શત્રુઓને
નાશ કરવામાં પ્રસિદ્ધ કીર્તિવાળાં, એવાં જો આપનાં શરણુ
હસી કમળ તેનું શરણુ ખામીને પછી પણ જ્યારે હું પ્યાન
નથી હીજ, રહજી, તો પછી હજીવાને થોમ્ એવો હું
(મારી પોતાની મેજેજ) હજીવણોજ છું.

યદ્યસ્તિ જ્ઞાથ જ્ઞવદંધિસરોરુદ્ધાણાં
 જ્ઞક્ટેઃ ફલં કિમપિ સંતતિમંચિતાયાઃ॥
 તન્મે ત્વદેકશરણસ્ય શરણ્ય જ્ઞૂયાઃ
 સ્વામી ત્વમેવજ્ઞૂવનેઽવ્ર જ્ઞવાંતરેઽપિ॥૪૨

હે નાથ! આપ સરજીકમળની નિત્ય સંચિત જો કરો,
 તે ભક્તિ કેરી સંતતિનું હોય ફળ કરી જો જરી;
 તો શરણ કરવા થોડા, માત્ર, આપને શરણે સ્થાય;
 હે અહીં અને કાવ અન્યમાં પોતેજ મુજ સ્વામી થયો! ॥

હે નાથ! નિરંતર કરાથી એકડી ઘણેથી તમારા
 સરજીકમળની ભક્તિનું જો કાષ્ઠપેશુ કર્યું હોય તો, હે
 શરણ કરવા થોડા, માત્ર તમારેજ સરણે રહેલો એવો
 જો હું તેના આ ભવમાં અને અન્ય તમામ અવાંતરમાં.
 પ્રણ તમેજ સ્વામી થયો !!

રહિત માણસને હજારેલો ભણુવો, એમ બનાવીને અહીં
 માતાને કમળ ૨ પાને અને ૨૧૧ ને, તેમજ તા-
 જવાને પ્રણની ૨૨ ૨૧ ૨૧ નામોપન કર્યાં સ્થિતિ
 ૧૨૫૨૫ ૧૨૫૨૫ ૧૨૫૨૫

૧૨૫૨૫

ના સર્વપદ્મ સ્થિતિની માત્ર

રૂપે આ:

આ મા:

૧૨૫૨૫

૧૨૫૨૫

ફૂલ સમાહિતધિયો વિધિવજિનેંદ
 સાંદ્રોદ્ધસત્પુલ્લકકંચુકિતાંગજાગાઃ ॥
 ત્વદિવનિર્મલમુખાંબુજવદ્વલ્લદ્વયા
 યે સંસ્તંભ તવવિજ્ઞો રચયંતિ ભવ્યાઃ ॥૪૩

એ રીતથી રૂંદે પ્રકારે સ્થિરં શુદ્ધિવાન ને,
 અતિ હૃદયથી 'ફૂલ'માંથી બેતા સરોરકેસં અંગ ને;
 તુજ મુખ કંમળ નિર્મળ વિષે છતેંદ્ર! આંખો દેખીને,
 એ અવ્યજન હે પ્રભુ! રચે છે, આપ કેરો સ્તુતિને. * ૪૩

હે છતેંદ્ર! સમાધિયુક્ત પુલ્લિવાળા, અને ૭૫૦

* અન્યત પ્રાનિયકે માટે માન્ય (૫૫૦)

ધર્મમાં છે એવા, તેમજ તમારી મુનિ.

કમળને વિશે એમણે કહ્યું (૬૬) આંખો ૭, એવા ને ન.

અંગનો તમારી સ્તુતિ કરે છે તે —

૧ ઉમાં ધર્મોદ્ધારવાળા.

* આ કાવ્યમાં મનુષ્યના અને ૩ વાંધી પિં નની એ-
 કંઈક કહેવાની છે અને એ પ્રમાણે એકતા કહેવાની સ્વ-
 કે મેલવાળી છે. એવી કથા છે, એવ પદ્યો દેશપદ્યો
 સમગ્રમાં છે પાછળના કોષમાં ને ખરેખર તે આશિ-
 મોદરે પદ્ય અથવા છે.

મનયનકુમુદચંદ

જ્ઞાસ્વરૂઃ સ્વર્ગસંપદોક્તુકત્વા ॥

ત્રિમલિતમલ્લનિચ્ચયા

ચિરાન્મોક્ષં પ્રપદ્યંતે ॥૪૪॥ (યુગ્મમ્.)

પુષ્પિતામ્રા છંદ.

જન નયન કુમુદચંદ સ્વામી,

અગ્રકાંતી સંપદ સ્વર્ગનીજ પામી;

ત્રિમલિત મનના યવા થકી એ,

તુરંત જશે જન મોક્ષને રિષે તે. ૪૪

હે માયુષેના નેત્રથી કુમુદિની ને યદ્રથી સ્વામિન'.

(તે) માયુષે નિનવ મનના યવાથી (મનના સમૂહથી

સુરેદિત યવાથી) હૃદયમાન અગ્રની સપતિયેને જોમવીને

તુરંત મોક્ષ પામે છે.

સમાપ્ત.

“કુમુદચંદ” એ શબ્દથી કહીને કવિ પદ્મા સ્તોત્રના

અંતે બાંછેલી પોતાના નામનું કુમુદ પદ્મ કહેવું છે.

પદ્મ નામને વિષે આ પદ્મ એવાથી કવિને આશિષોદાયે

પદ્મના જાતો મહિમાને જોવા સ્વર્ગપદ્મ એવાજ માલ

ને કવિ

(३३)

गीति छंद.

प्रेम कृपाधी पूरे, बाधा-तर आ कीकुं छे पद्य,
सुखनो स्नेहे वांछी, हरछवन जपन साथे गद्य. + ३

मानसिकता आसिवाहर्षे पेना-
आ सोननी साथे अरु

આશ્રયપત્ર.

અગાઉથી આશ્રય આપનાર કેવલેશ્વરજી સદેહદુરુપોનાં મુખાર્જી તામ.

અલ્પેશ્વર,

૧ રા. રા. રા. પુરુષોત્તમ સ્ત્રીચંદ

૨ રા. રા. રા. શ્રીવત્સલ-સ્ત્રીચંદ

૩ રા. રા. રા. બેદેશ્વર આશ્રય

અમોહ.

૪ રા. રા. રા. શ્રીવત્સલ તામિલસા આંબી.

૫ રા. રા. રા. ન્યાયાચાર્ય નેત્રાંગભાઈ સામલજી.

૬ રા. રા. રા. અમલભાઈ અમરચંદ

૭ રા. રા. રા. દાદરાભાઈ અમરચંદ

૮ રા. રા. રા. માણેશ્વર દ્વિચંદ

૯ રા. રા. રા. રામચંદ કલ્યાણ

૧૦ રા. રા. રા. હીરાચંદ વેલ્લુ દિપરી મુકુન્દ

૧૧ રા. રા. રા. જાનકીચંદ કેશવજી

૧ રા. રા. રા. જાનકીચંદ કલ્યાણ

૨ રા. રા. રા. હિરણ્યચંદ ભાવચંદ

૩ રા. રા. રા. જુખલુભાઈ કલિચંદ

૪ રા. રા. રા. સોમચંદ લાલચંદ

૫ રા. રા. રા. પ્રેમચંદ મનુચંદ

હિરણ્યજી.

૬ રા. રા. રા. શ્રીવત્સલ પીતામહ

૭ રા. રા. રા. નેત્રાચંદ હીરાચંદ

અંકેશ્વર.

૮ રા. રા. ચોમ્બી. યાજ્ઞજ્ઞાન કર્મનરસંદ

૯ રા. રા. રા. જ્યોત્સના સોમચંદ

કરમચંદ.

૧૦ રા. રા. રા. મોતીલાલ ભીખાભાઈ

(૩૨)

કેલોડ.

૧૦ રા. રા. શા. કસ્તુરલાલ હરમોવનલાલ મુર્ખ
ચંદા વખારીઆ.

૧૦ રા. રા. શા. દરમુખ દીપચંદ મોતમલા
વખારીઆ.

૫ રા. રા. શા. જનનાથલ કુમેરલાલ વખારી-
આ ચાંચી સોહોરી.

૫ રા. રા. શા. કસ્તુરચંદ હરમોવન ઉપરી જા
સીધર સોહોરી.

૫ રા. રા. શા. વનચાળી નાનચંદ વાંચીલાળી.

૦ રા. રા. શા. આઠચંદ મુનચંદ વખારીઆ.

કાંચોરા.

૨ રા. રા. શા. નારમુખલ નાથભાઈ

૨ રા. રા. શા. કાલોદાસ નંદલાલ

કુડસા.

૧૦ રા. રા. શા. શીવલાલ બોખાભાઈ

કેડવાડા.

૧૦ રા. રા. શા. હરજીવન હરમચંદ

૨ રા. રા. શા. ત્રીભોવન હરમચંદ

૧ રા. રા. શા. શીવલાલ નારમુખ

૧ રા. રા. શા. મુનીલાલ બોઈલાલ

૧ રા. રા. શા. અમરચંદ હરજીવન

૧ રા. રા. શા. પટેલ શીવચંદ દેવચંદ

કેલોડ.

૧ રા. રા. શા. ત્રિભોવન આઠચંદ

ખાંસા.

૧૦ રા. રા. શા. એલલાલ મોતીચંદ તથા
શા. એલલાલ દોલતચંદ વેનશાળાનામેખર

જાણી.

૧૦ રા. રા. શા. એલલાલ કાળીદાસ

૧૦ રા. રા. શા. હરમચંદ મનોરમલ આરીકુત
કુમરદાર

કેડુર.

૧ રા. રા. શા. સુખવી શીવચંદ મોખાભાઈ

૧ રા. રા. શા. શીવચંદ તમુલાલ

૧ રા. રા. શા. આઠચંદ મોતમલા

- १ रा. रा. रा. परमुदास धनीयद
 १ रा. रा. भरेम परमुदास देवद
 १ रा. रा. रा. भरेम पाद-प्रद
 १ रा. रा. रा. केवदास दरीयद
 १ रा. रा. रा. कीरदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. कोदास धनीयद

देवद.

- ५ रा. रा. रा. कीरदास धनीयद
 २ रा. रा. रा. देवद धनीयद
 २ रा. रा. रा. देवद धनीयद

रागद.

- १ रा. रा. रा. भरेम परमुदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद

रागद.

- १ रा. रा. रा. भरेम परमुदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद

देवद.

- १ रा. रा. रा. भरेम परमुदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद

देवद.

- २ रा. रा. रा. भरेम परमुदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद

देवद.

- १ रा. रा. रा. भरेम परमुदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद

देवद.

- १ रा. रा. रा. भरेम परमुदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद
 १ रा. रा. रा. केवदास धनीयद

परीक्षेक

- १ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. अमरनाथन दत्त
१ रा. रा. रा. अमरनाथन दत्त

पाठ्य

- १ रा. रा. रा. शंकरदास
१ रा. रा. रा. श्रीमद्वेद

परीक्षा

- १ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस

- १ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस

आरंभ

- १ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस

- १ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस

- १ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस

सुभाष

- १ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस

भारत

- १ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस

भारत

- १ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस
१ रा. रा. रा. सुभाषचंद्र बोस

१५ रा. रा. इतिहास लेखनमात्र भीन

भारत

१ रा. रा. देवदत्त लेखनमात्र

१ रा. रा. लेखनमात्र नारददास

१ रा. रा. रा. वीरचन्द्र भास्कर

१ रा. रा. रा. वीरचन्द्र देवदास

१ रा. रा. रा. इतिहास लेखनमात्र भीन
इतिहास

१ रा. रा. आचार्य. कर्णवर्मा नारददास

१ रा. रा. रा. पानाचन्द्र देवदास

१ रा. रा. रा. भोक्तादास देवदास

१ रा. रा. रा. रामचन्द्र भीरवर

भारत

१ रा. रा. रा. वीरचन्द्र देवदास

१ रा. रा. रा. इतिहास लेखनमात्र

१ रा. रा. रा. रामचन्द्र देवदास

१ रा. रा. रा. भोक्तादास भवनदास

१ रा. रा. रा. नारायणदास भवनदास

भारत

१ रा. रा. रा. देवदास देवदास देवदास
देवी रा. रा. देवदास देवदास

भारत

१ रा. रा. रा. देवदास देवदास

भारत

१ रा. रा. रा. देवदास देवदास देवदास
देवदास देवदास देवदास

१ रा. रा. रा. देवदास देवदास

१ रा. रा. रा. देवदास देवदास

भारत

१ रा. रा. रा. देवदास देवदास

१ रा. रा. रा. देवदास देवदास

भारत

१ रा. रा. रा. देवदास देवदास

भारत

१ रा. रा. रा. देवदास देवदास

સાંચી.

૧ રા. રા. મુનિશામ ચૈત્રાચ

સોણંગા.

૫ રા. રા. છાંદાવાલ મુનિશામ

૧ રા. રા. રા. તમિલમંદ હાસલાલ

૧ રા. રા. રા. મુનીશામ મુનિશામ

૧ રા. રા. રા. તમિલમંદ નરોત્તમલાલ

૧ રા. રા. રા. મુનિશામ તમિલમંદ

૧ રા. રા. રા. મુનિશામ રામકૃષ્ણલાલ

शुद्धिपत्रम्.

पृष्ठांक	पीठे	अशुद्ध	शुद्ध
३	१३	पुत्रे	पुत्रे
४	१६	अथ	अथे
४	१	भाक्षसभा	भाक्षसभा
४	५	भासति	भासिः
५	१४	लक्ष्मी	लक्ष्मीः
५	२०	यदैव	अथैव
६	४	विद्वान्	विद्वान्
६	७	विद्वान्	विद्वान्
६	१०	लक्ष्मी	लक्ष्मी
६	१३	साहू	साहू
७	१	विशे	विने
७	३	विद्वान्	विद्वान्
७	५	सिवाय	सिवाय
७	५	त्रिणे	त्रीणे
७	२१	पुष्ट	पुष्ट
८	८	अथ	अथे
८	४	शोध	शोध
८	७	पुष्ट	पुष्ट
११	३	विशेषा स हार	विशेषा स हार
१	६	जंतु	जंतु-
१	१०	खपने	वखने

श्लोक	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध
३	३	दिवाधो	दिवाधो
४	८	धृष्टपक्षीनुं	धृष्टपक्षीनुं
५	९	आरभते।	आरभति
६	१०	छटे	छटे
७	९	से ३३	से ३३
१३	४	हिमानी	हिमानि
१४	४	भदाई	भेदाः
१५	३	एतत्स्वरूप	एतत्स्वरूप
१६	११	अधुर्वत	अधुर्वित
२०	१	वृं ।	वृत्
२०	४	बंध	बंध
२०	७	साभिप्य	साभिप्य
२२	१९	पार्श्वनाथ	पार्श्वनाथ
२३	१४	गुवे	गुये
२४	१५	डांशु	डांशु
२५	२	निवृत्ति	निवृत्ति
२६	५	त्रैलोक्य	त्रैलोक्य
२८	१६	भा. ३.
२९	६	अत्यंत	अत्यंत
३०	८	यथे !	यथे !
३१	१	क्षरण्य-	क्षरण्य
३२	५	क्षरणाग्रतः	क्षरणाग्रतः
३३	११	क्षरणा	क्षरणा

(૫૫)

શ્રાંક	પંક્તિ	અગ્રદ્ધ	શુદ્ધ
૪૦	૧૫	તેનો	નો
૪૧	૧	દેવેન્દ્ર	દેવેન્દ્ર
૪૨	૧૮	નરેન્દ્ર	નરેન્દ્ર
૪૩	૫	રિચર	રિચર
૪૪	૬	દેવેન્દ્ર	દેવેન્દ્ર
૪૫	૭	અને	અને
૪૬	૮	અને	અને
૪૭	૯	અને	અને
૪૮	૧૦	અને	અને
૪૯	૧૧	અને	અને
૫૦	૧૨	અને	અને

બહાર ખબર.

૧૧ મહારી.

સોહાગી—શા. મુળચંદ સુભાઈ.

હે કોરે કુલોની બાગીચી.

ખાદરા—શા. ડાહ્યાભાઈ માણીચંદ માંધી.

બામસાઈ—શા. પ્રેમાનંદ તારખુદાસ પરીખ.

બાવનમર—જોન ધર્મપ્રસાદ સમાચાળી.

સુબાઈ—કવેરી માણીચંદ પાતાચંદ.

હે કવેરી બખરમાં.

સુરત—શા. તલકચંદ સવાખ્ચંદ.

હે પુરાનપુરી બાગીચી ઘડીઆળ પાસે દુકાને.

ભાડુચ—શા. બગવાનદાસ તલકચંદ માંધી.

હે કતોપોર બખરમાં.

વડોદરા—શા. નૈમચંદ બેહેચરદાસ.

હે ઘડીઆળી પોગમાં દેસાઈ ખડકીમાં.

અમદાવાદ—શા. અમનલાલ દહીસેચ.

હે ડીઝીંગલ કુપર ચંદ્રચંદ માંધી.

સાવનનગર પ્રીન્સિંગ પ્રેસમાં.

આમિદ—આપાનતર કર્તા પાસેથી.

